

Väestö- ennuste



MDI:n väestöennuste 2022

Sisältö

Tiivistelmä

1. MDI:n väestöennuste 2022 – Mitä ja miksi?
2. Taustaa
3. Skenaariot ja keskeiset tulokset
4. Näkökulmia maahanmuuton ja työikäisen väestön kehityksestä
5. Näkökulmia hyvinvointialueiden kehityksestä
6. Johtopäätöksiä ja pohdintoja

Tiivistelmä

Suomen väestö vähenee, vanhenee, keskittyy ja kansainvälistyy

MDI:n väestöennusteen 2022 luoma kuva tulevasta kehityksestä on entistä tarkempi ja monipuolisempi. Kaupungistuminen jatkuu, perinteisen kasvukolmion merkitys vahvistuu entisestään ja alueelliset erot kasvavat. Korona-ajan muuttoliike on kuitenkin lieventänyt monien kuntien ja alueiden muuttotappiota. Työperustaista maahanmuuttoa tarvitaan kasvattamaan työikäistä väestöä, niin koko maan, kuntien kuin hyvinvointialueidenkin näkökulmasta.

Pandemia-ajan väestönkehitys sekä kansainvälistyvän Suomen skenaario osoittavat, että eri tapahtumilla, ilmiöillä, mutta myös kuntien ja alueiden toimilla, on merkittävä vaikutus tulevaan väestönkehitykseen.

Ennusteen tuloksia tuleekin tulkita tästä näkökulmasta: millä toimilla haasteisiin vastataan ja millä tuetaan positiivisia kehityksen suuntia.

Alue- ja väestönkehityksen keskeiset kehitystrendit syksyllä 2022

1

Samanaikaisesti etenevät: kaupungistumis-, keskittymis- ja vyöhykekehitys sekä monipaikkaisuus ja paikkariippumattomuus.

2

Alueellinen eriytyminen ja erilaistuminen ovat pikemminkin kiihtymässä kuin tasoittumassa. Mikrosijainnin ja solmupisteiden merkitys korostuu kaikessa.

3

Nopeiden liikenneyhteyksien, sijainnin ja koulutuksen välinen ”pyhä kolmiyhteys” korostuu samanaikaisesti, kun digitalisaatio lisääntyy.

4

Demografinen muutospaine ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet vaikuttavat kaikkien alueiden kehitykseen sijaintiin ja kokoon katsomatta.

5

Maahanmuuton ja vieraskielisen väestön merkitys kasvaa koko maan väestödynamiikassa ja alueellisessa liikkuvuudessa.

+

Tekemättä jääneet tai myöhässä tulevat uudistukset sekä tulevat mustat joutsenet.

1. Mitä ja miksi?

Vuoden 2022 väestöennusteessa on mukana neljä skenaariota

- 1. Perusura.** Kehitys vuosilta 2015–2021 jatkuu.
- 2. Kaupungistuminen.** Kehitys vuosilta 2015–2019 jatkuu.
- 3. Hajautuminen.** Kehitys vuosilta 2020–2021 jatkuu.
- 4. Kansainvälistyvä Suomi.** Suomen maahanmuutto nousee suhteellisesti samalle tasolle kuin Ruotsissa.

Mitä MDI:n väestöennuste on?

Väestöennuste on

- Laskelma tietyistä toteutuneen kehityksen olettamista
- Kehityksen suunta

Olettamat perustuvat demografiaan, muuttoliikkeeseen, syntyvyyteen, kuolleisuuteen jne.

(Useimmat) olettamat ovat vakioita ennustejakson ajan.

Kuvaa kehitystä tilanteessa, jossa ”nykytila” jatkuu tulevaisuudessa – ”mihin mennään nykyisillä korteilla”.

Väestöennuste ei ole

- Toteuma, eikä sitä tule tulkita toteumana.
- Suunnite, eli ennuste ei sisällä tavoitteellisuutta yksittäisillä alueilla.
- Laskelma asuntomarkkinoiden, investointien jne. vaikutuksista
- Laskelma monipaikkaisesta väestöstä.

Uutta vuoden 2022 ennusteessa

Vuoden 2021 ennuste

- Syntyvyys staattinen
- Kolme skenaariota
- Olettamat vuosilta 2015–2020
- ”Koronaskenaario” laskettu hyvin yleisellä tasolla
- Maahanmuuttoa mallinnettu karkealla tasaisella olettamalla

Vuoden 2022 ennuste

- Syntyvyys kasvaa ajanjakson aikana
- Neljä skenaariota
- Olettamat vuosilta 2015–2021/2022
- ”Koronaskenaario” nojaa vahvempaan tietopohjaan
- Maahanmuuton määrän kasvua mallinnettu erillisessä skenaariossa

Lisäksi tarkennuksia laskentamalleihin, pieniä muutoksia mallinnuksessa.

Miksi uusi väestöennuste?

MDI:n väestöennuste 2022 päivittää, tarkentaa ja laajentaa vuoden 2021 väestöennustetta.

Uusi väestöennuste 2022

- » tarkentaa etenkin korona-ajan vaikutusta väestönkehitykseen Suomen eri alueilla.
- » tuo tarkentavaa tietoa keskeisiin ajankohtaisiin aiheisiin maahanmuuton vaikutuksiin ja hyvinvointialueiden väestönkehityksen eroihin.
- » tuo nopeasti reagoivaa tietoa väestönkehityksessä tapahtuneiden muutosten vaikutuksista eri aluetasoilla ja mahdollistaa vertailun aiempiin ennusteisiin.

MDI on päättänyt julkaista vuosittain kansallisen väestöennusteen kaikkien kuntien väestönkehityksestä seuraavilla vuosikymmenillä.

Miksi julkaista vuosittain?

Vuosittain julkaistava väestöennuste palvelee väestöennusteen tehtävää paremmin kuin satunnaisesti julkaistu väestöennuste.

- » Koska väestöennustetta ei tule tulkita kuin toteumaa, on mielekästä päivittää ennustetta jatkuvasti tuoreemmalla datalla, kriittisesti tarkastelluilla olettamilla erinäisillä herkkyyslaskelmilla.
- » Väestöennusteen tehtävä on auttaa hahmottamaan tulevan väestönkehityksen suuntaa ja tämän vaikutuksia. Ideaalitulanteessa ennakoitu kehitys kannustaa toimiin suunnan kääntämiseksi (tai ylläpitämiseksi).
- » Vuosittain julkaistava ennuste mahdollistaa aktiivisemmän väestönkehityksen vaikutusten seuraamisen ja tuo esille aiempaa paremmin vaihteluväliä, johon tuleva kehitys näyttää asettuvan.

Säännöllisesti julkaistava ennuste mahdollistaa juuri nyt pinnalla olevien ilmiöiden ja kysymysten tarkastelun tulevan väestönkehityksen näkökulmasta.

2. Taustaa

Suomen väestönkehitys on eriytynyt pitkään

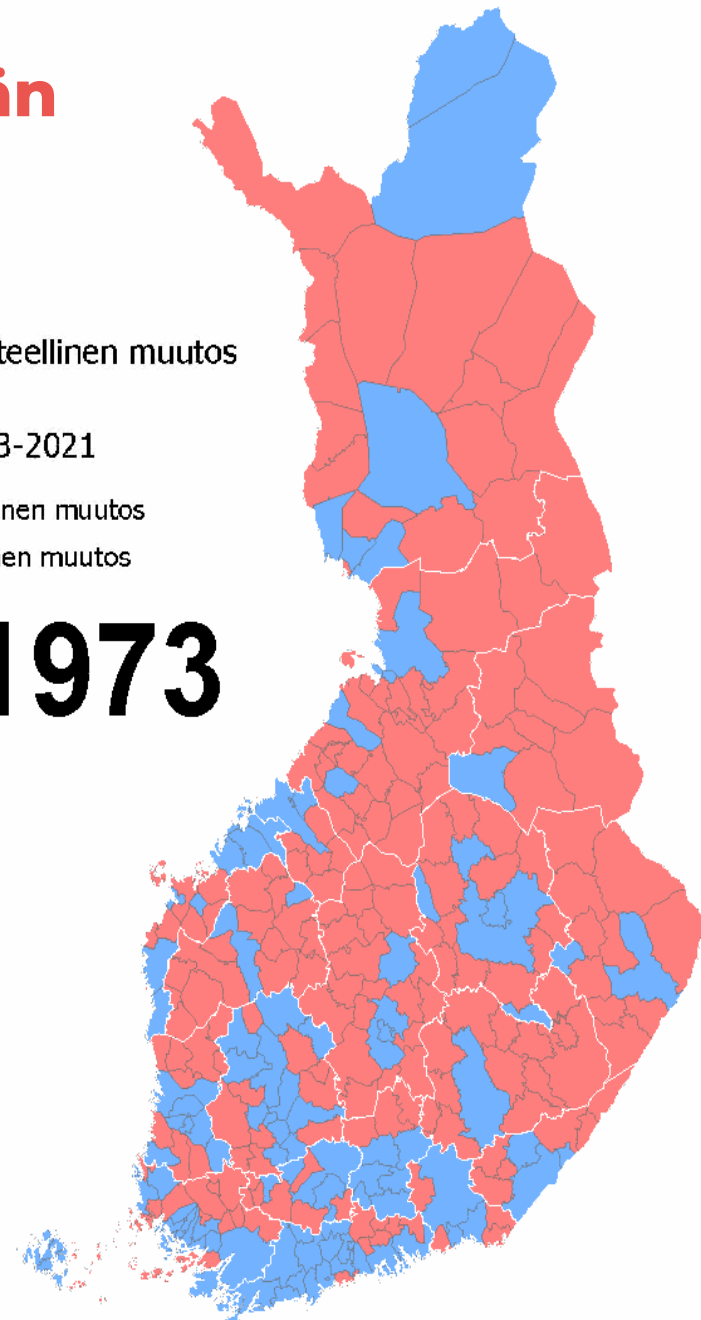
- Kartta kuvaa väestön suhteellisesta muutosta vuosittain nykyisellä alueluokituksella pitkällä aikavälillä vuosina 1973–2021. Sininen kuvaa positiivisen väestönmuutoksen kuntia ja punainen negatiivisen väestönmuutoksen kuntia.
- Koko maan väestönlisäys oli positiivinen 2010-luvun puoliväliin saakka, jonka jälkeen Suomen väestönlisäys on perustunut vain ja ainoastaan nettomaahanmuuttoon.
- 2010-luvulla väestönlisäys oli positiivinen enää keskimäärin yhdessä neljästä kunnasta.
- 2020-luvulla muuttovoitoisten kuntien määrä on kasvanut, mutta luonnollinen väestönlisäys on ollut negatiivinen yhä useammassa kunnassa. Vuosina 2020–2021 väestönlisäystä on saanut yhteensä 86 kuntaa eli alle joka neljäs kunta.

Lähde: Tilastokeskus, kuntien avainluvut

Väestön suhteellinen muutos
kunnittain
Vuosina 1973-2021

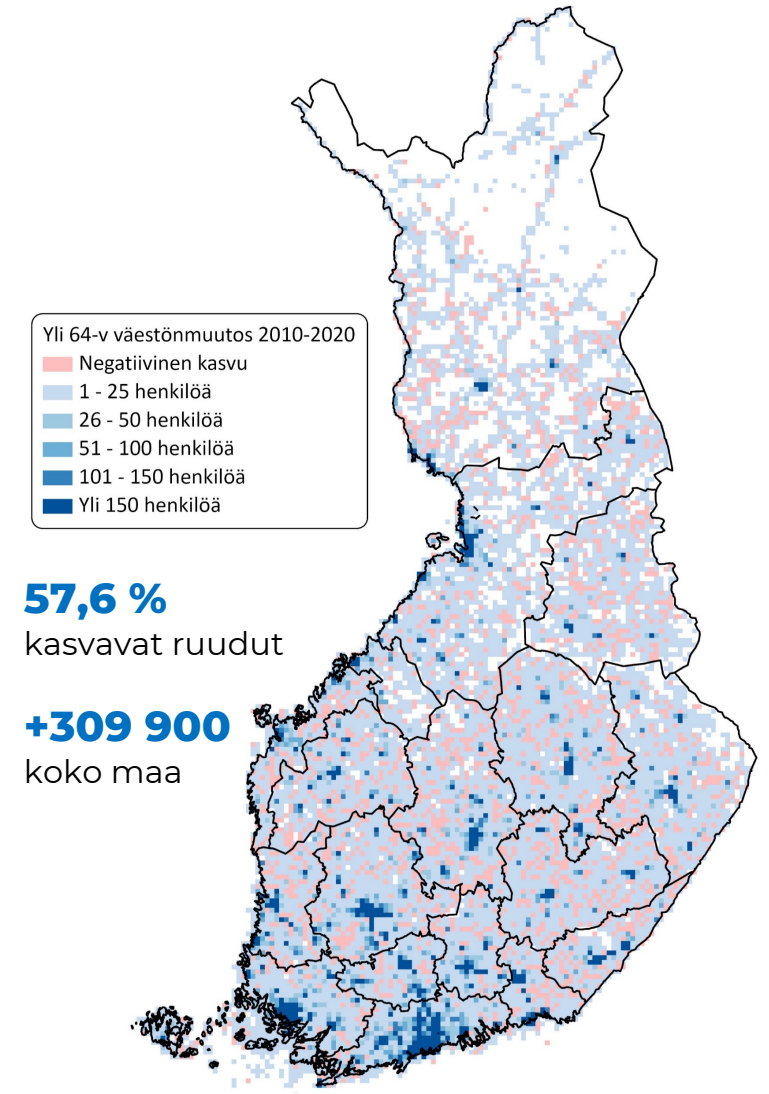
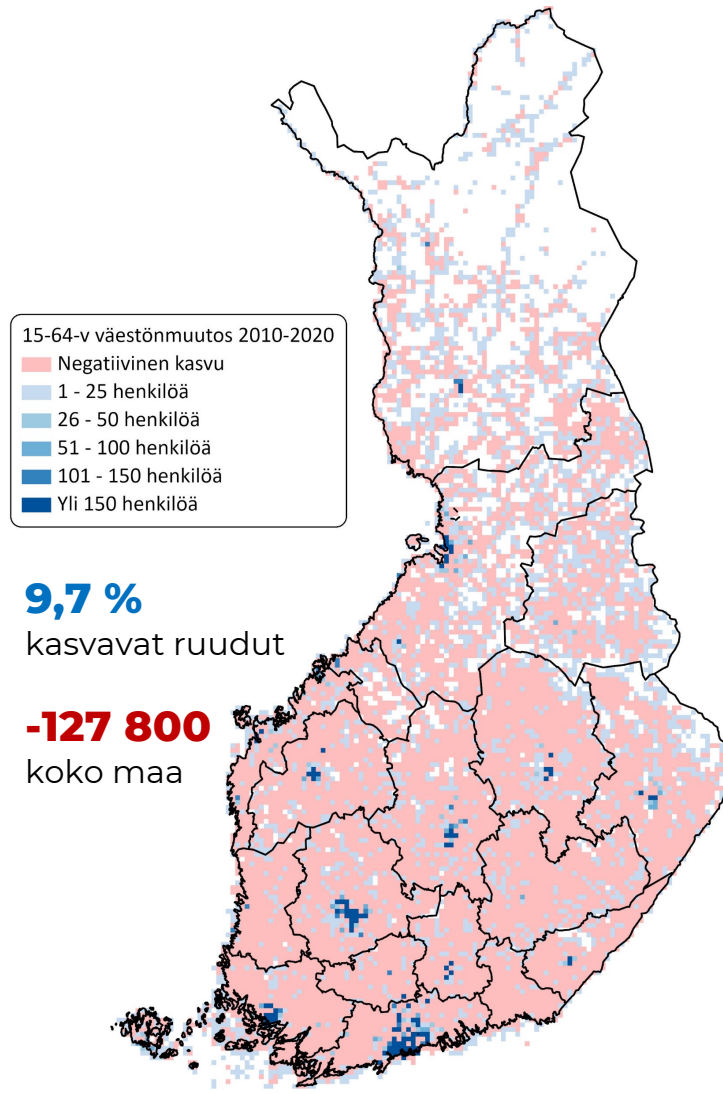
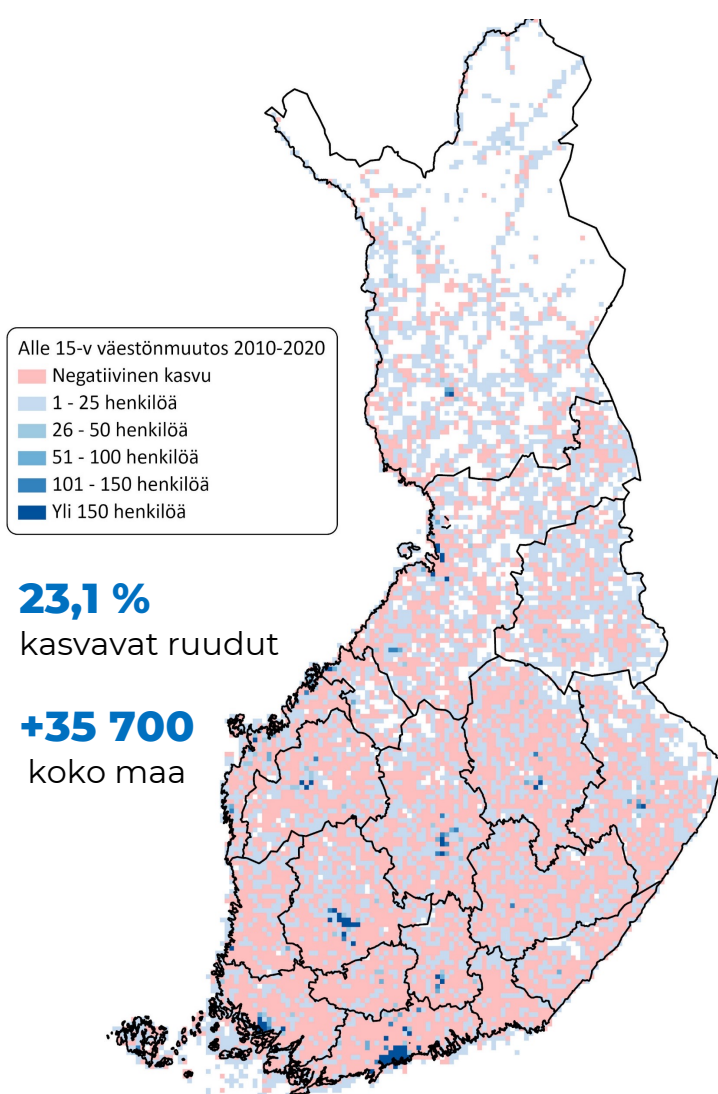
Negatiivinen muutos
Positiivinen muutos

1973



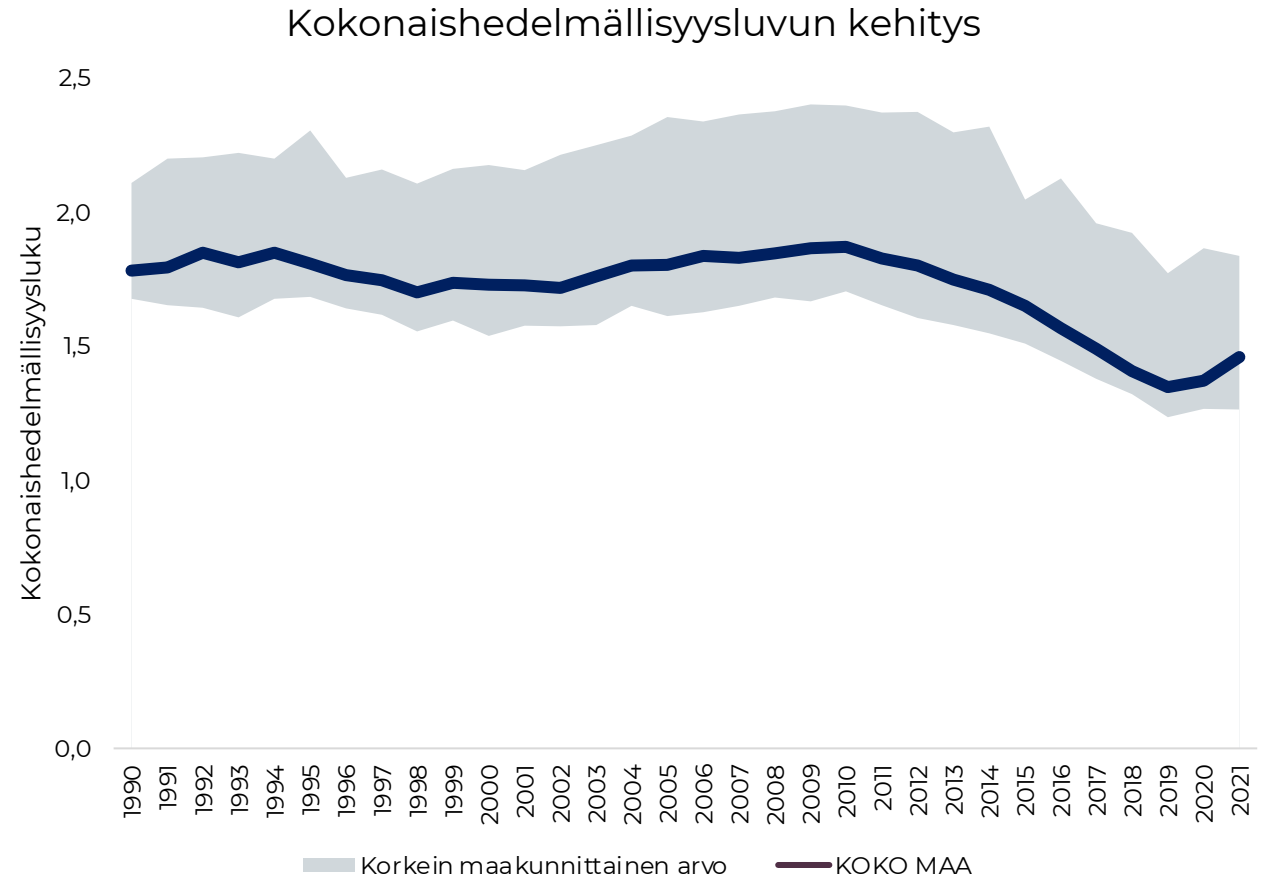
Lähde: Tilastokeskus

2010-luku oli suuri murros väestö- ja ikärakenteessa



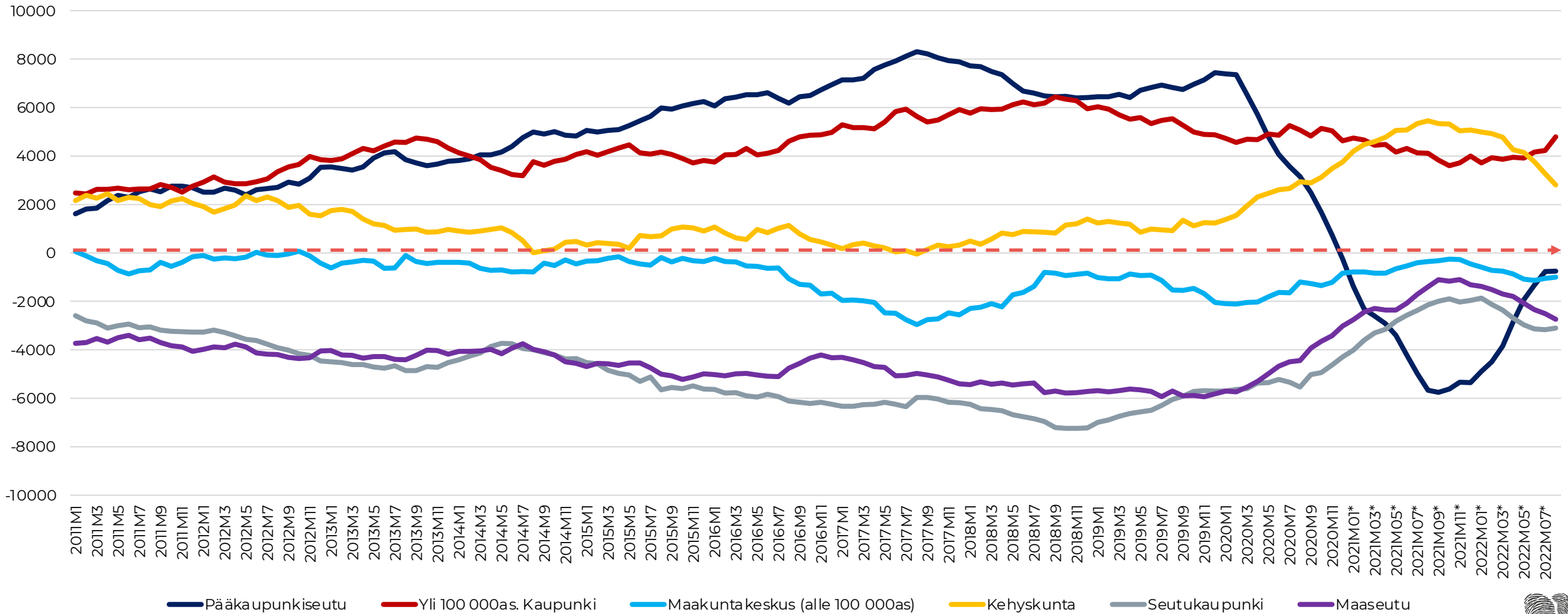
Syntyvyys laski voimakkaasti 2010-luvulla

- » 1990-luvulta 2010-luvun alkuun Suomessa syntyi noin 60 000 lasta vuodessa. Pidemmän ajanjakson aikana syntyvyys pysyi suhteellisen tasaisena.
- » **2010-luvun aikana syntyvyys laski erittäin voimakkaasti.** Syntyvyys on hieman elpynyt 2020-luvulla, mutta hedelmällisyysluku on yhä merkittävästi 2010-luvun tasoa alempi.
- » Syntyneiden lasten määrä vähentyi noin 60 000 lapsesta 45 000 lapseen 2010-luvun aikana. Hedelmällisyysluku laski 28 prosentilla.
- » Syntyvyys laski käytännössä kaikkialla Suomessa.



Pandemia-aikana maan sisäisen muuttoliikkeen logiikka muuttui etenkin pääkaupunkiseudulla

Juokseva 12kk nettomuutto 2010–2022M7



3. Skenaariot ja keskeiset tulokset

Vuoden 2022 väestöennuste

Miten ennuste on toteutettu?

Ennusteessa mallinnetaan erikseen jokaisen kunnan väestönkehitystä sukupuolittain, ikäryhmittäin ja kieliryhmittäin.

Ennusteessa väestö ikääntyy luonnollisesti: ennuste mallintaa alueittain väestön kuolleisuutta, syntyvyyttä ja muuttoliikettä.

Ennusteessa on neljä skenaariota. Skenaarioissa on eroja maan sisäisen muuttoliikkeen ja maahanmuuton laskennassa.

Skenaarioiden tarkoituksena on monipuolistaa kuvaa tulevasta kehityksestä: miten kehitys muuttuu kun olettamia muutetaan?

	MDI:N ENNUSTE 2022	TILASTOKESKUKSEN VÄESTÖENNUSTE
Syntyvyys	Perustuu vuosiin 2017-2021. Oletus syntyvyyden dynaamisesta kasvusta.	Perustuu vuoteen 2019
Kuolleisuus	Perustuu vuosien 2010–2019 kuolleisuuteen	Perustuu vuosien 2010–2019 kuolleisuuteen
Muuttoliike maan sisällä	Perusura-ennusteessa vuodet 2015–2021/2022	Perustuu vuosien 2014–2018 muuttoliikkeeseen
Kansainvälinen muuttoliike	Perustuu vuosiin 2010–2021, ilman vuotta 2016, johon heijastuu vuoden 2015 poikkeuksellinen maahanmuutto	Perustuu vuosiin 2010–2019
Huomioidut väestönkehitykseen vaikuttavat demografiset tekijät	Alue, sukupuoli, ikä, kieli	Alue, sukupuoli, ikä

Skenaario 1. Perusura

”Miten väestö kehittyy varovaisilla, pidemmästä ajanjaksosta lasketuilla olettamilla?”

- » Perusura on skenaarioista ”konservatiivisin” – maan sisäistä muuttoliikettä mallinnetaan suhteellisen pitkästä ajanjaksosta (2015–2021) , johon mahtuu sekä voimakkaan keskittyvän kehityksen vuosia että korona-ajan hajautuvaa kehitystä.
- » Syntyvyys perustuu vuosiin 2017–2021, kansainvälinen muuttoliike vuosiin 2010–2021.
- » Perusura on mukana myös vuoden 2021 ennusteessa. Olettamat on päivitetty tuoreemmilla tiedoilla ja dynaamisesti kasvavalla syntyvyydellä.
- » Vuoden 2022 ennusteessa perusura-ennuste on muuttunut edeltävää vuotta vähemmän keskittäväksi.



Väestönkehitys perusura-skenaariossa

Perusura-skenaariossa Suomen väestönkehitys jatkuu vahvasti eriytyneenä. Väestönkasvu keskittyy 2010-luvun tavoin suurille kaupunkiseuduille.

57 kunnassa väkiluku kasvaisi vuosien 2021–2040 aikana. 38 prosenttia kunnista menettää yli 15 prosenttia väestöstään.

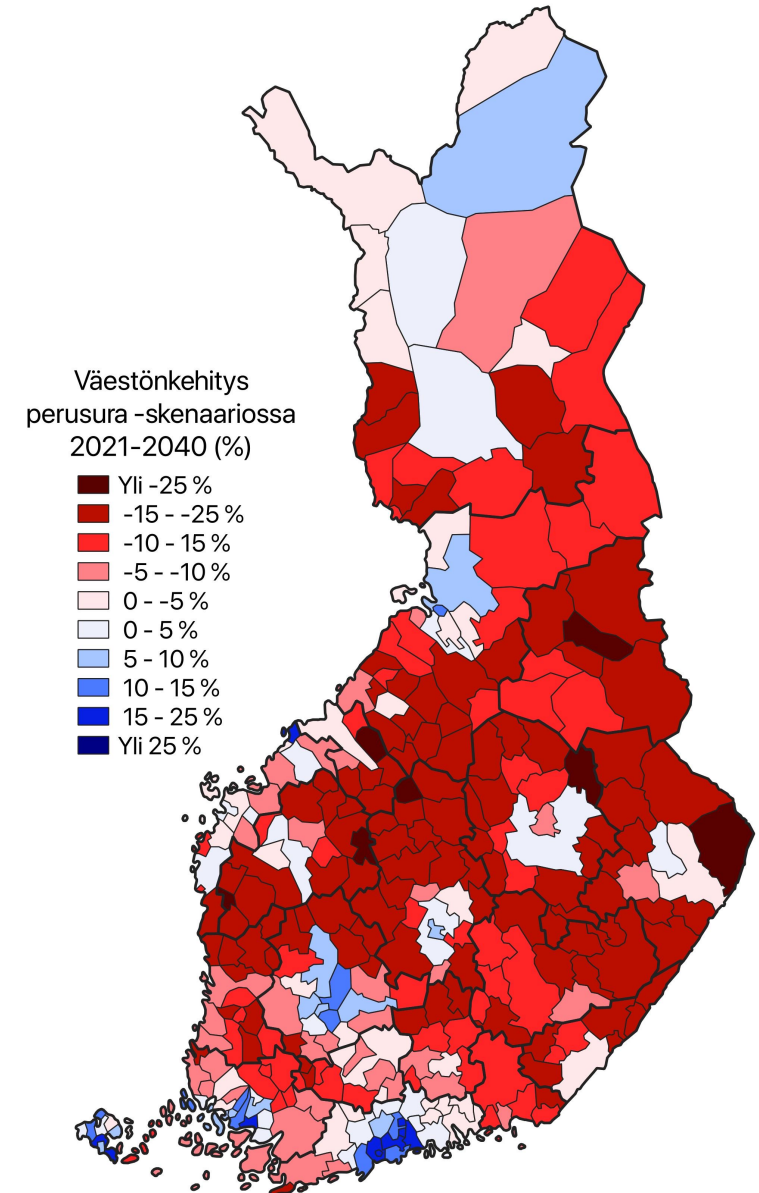
→ Väestönkasvu on huomattavaa etenkin Tampereen, Turun ja Helsingin seuduilla. Kasvu nojaa aiempaa vahvemmin vieraskieliseen väestöön.

→ Maakuntakeskuksissa väestö vähenee vaihtelevalla voimakkuudella. Syynä tähän on kuolleiden kasvava määrä väestön ikääntyessä.

→ Pienemmissä kaupungeissa ja maaseutukunnissa väestö supistuu pääosin voimakkaasti.

Keskeisiä tulevaan kehitykseen liittyviä haasteita:

- Voimistuvat erot suuret kaupungit vrt. muu maa
- Vähenevä väestöpohja yli 80 prosentissa kuntia
- Vähenevä työvoima suurimmassa osassa kuntia
- Väestön ikääntyminen lähes kaikissa kunnissa



Skenaario 2. Kaupungistuminen

”Korona-ajan väestönkehitys oli rytmihäiriö: edessä on paluu suurkaupungistuvaan, keskittyvään Suomeen.”

- » Korona-ajan hajautuva väestönkehitys jätetään kokonaan huomiotta poikkeusolojen poikkeuksellisenä ilmiönä. Muuttoliike maan sisällä on laskettu vuosista 2015–2019, jotka keskittivät väestöä etenkin pääkaupunkiseudulle. Paluu voimakkaasti kasvavan pääkaupunkiseudun Suomeen.
- » Muut oletukset vastaavat kuin perusurassa.
- » Mukana myös vuoden 2021 ennusteessa. Erona ainoastaan syntyvyyden oletama.
- » **Muut skenaariot ovat etääntyneet kaupungistumisen skenaariosta vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna.**



Väestönkehitys kaupungistumisen skenaariossa

Kaupungistumisen skenaariossa väestön keskittyminen voimistuu entisestään. Kasvu keskittyy etenkin Helsingin seudulle.

49 kunnassa väkiluku kasvaisi vuosien 2021–2040 aikana. 48 prosenttia kunnista menettää yli 15 prosenttia väestöstään.

→ Pääkaupunkiseudusta ja muutamista lähikunnista muodostuu Suomen kasvun keskipiste. Kohtuullista kasvua Tampereen ja Turun seuduilla.

→ Perusuraan verrattuna kasvavan alueen koko pienenee suurilla kaupunkiseuduilla. Kasvu nojaa myös kotimaisiin kieliryhmiin

→ Väestönkehitys jää suurimmassa osassa maata merkittävästi perusuraa heikommaksi.

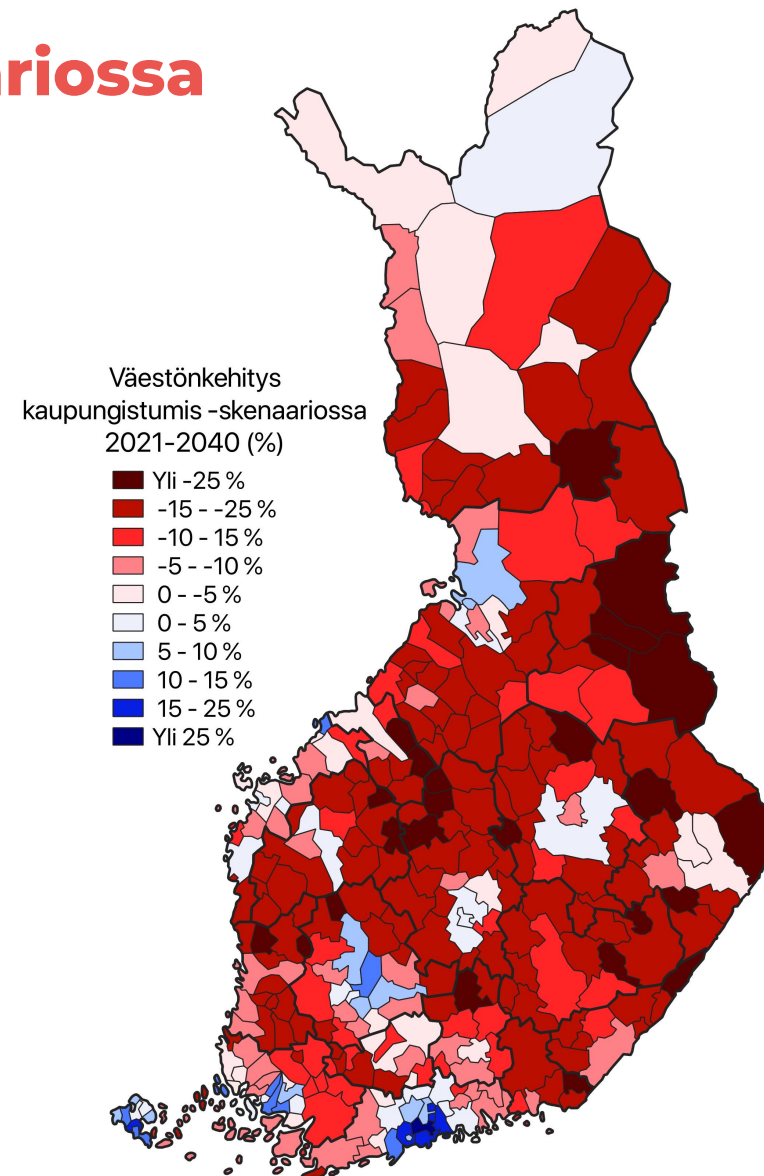
Keskeisiä tulevaan kehitykseen liittyviä haasteita:

→ Erittäin suuret erot väestönkehityksessä pääkaupunkiseudun ja muun maan välillä

→ Erittäin voimakkaasti vähenevä väestö suurimmassa osassa maata

→ Työvoiman kehitys suurimmassa osassa maata

→ Väestön ikääntyminen.



Skenaario 3. Hajautuminen

”Korona-ajan väestönkehitys on uusi normaali, Suomi seutuistuu, kaupungistuminen hidastuu.”

- » Suomen väestönkehityksen logiikka muuttui pysyvästi pandemian ja etätöiden myötä. Tarve muuttaa työn perässä suuriin kaupunkeihin on vähentynyt, ja asumispreferenssejä voi toteuttaa vapaammin. **Muuttoliike maan sisällä on laskettu vuosista 2020–2022***. Vuodet 2020–2022 heikentävät etenkin pääkaupunkiseudun väestönkehitystä.
- » Muut oletukset vastaavat kuin perusurassa.
- » Mukana myös vuoden 2021 ennusteessa. Perustuu pidempään ja tarkemmin sovellettuun aikasarjaan.
- » Ero muihin skenaarioihin kasvanut verrattuna vuoden 2021 ennusteeseen.



*2022 perustuu toteumaan tammi-helmikuussa ja vuosien 2020–2021 keskitasoon elo-joulukuussa

Väestönkehitys hajautumisen skenaariossa

Hajautumisen skenaariossa pääkaupunkiseudun vetovoima hiipuu ja väestönkehitys vahvistuu suurimmassa osassa maata. Iäkäs väestö painaa suurimmassa osassa maata väestönkehityksen yhä negatiiviseksi.

68 kunnassa väkiluku kasvaisi vuosien 2021–2040 aikana. 35 % kunnista menettää yli 15 prosenttia väestöstään.

→ Pääkaupunkiseudun kasvu jää vähäiseksi ja perustuu täysin maahanmuuttoon ja vieraskielisiin. Muiden suurten kaupunkien suhteellinen asema vahvistuu.

→ Kaupunkiseutujen kasvu painottuu aiempaa vahvemmin kehyskuntiin.

→ Maakuntakeskuksien asema vaihtelee.

Maaseutukunnissa ja pienissä kaupungeissa väestönkehitys vahvistuu, joskin väestö vähenee yhä suurimmassa osassa maata.

Keskeisiä tulevaan kehitykseen liittyviä haasteita:

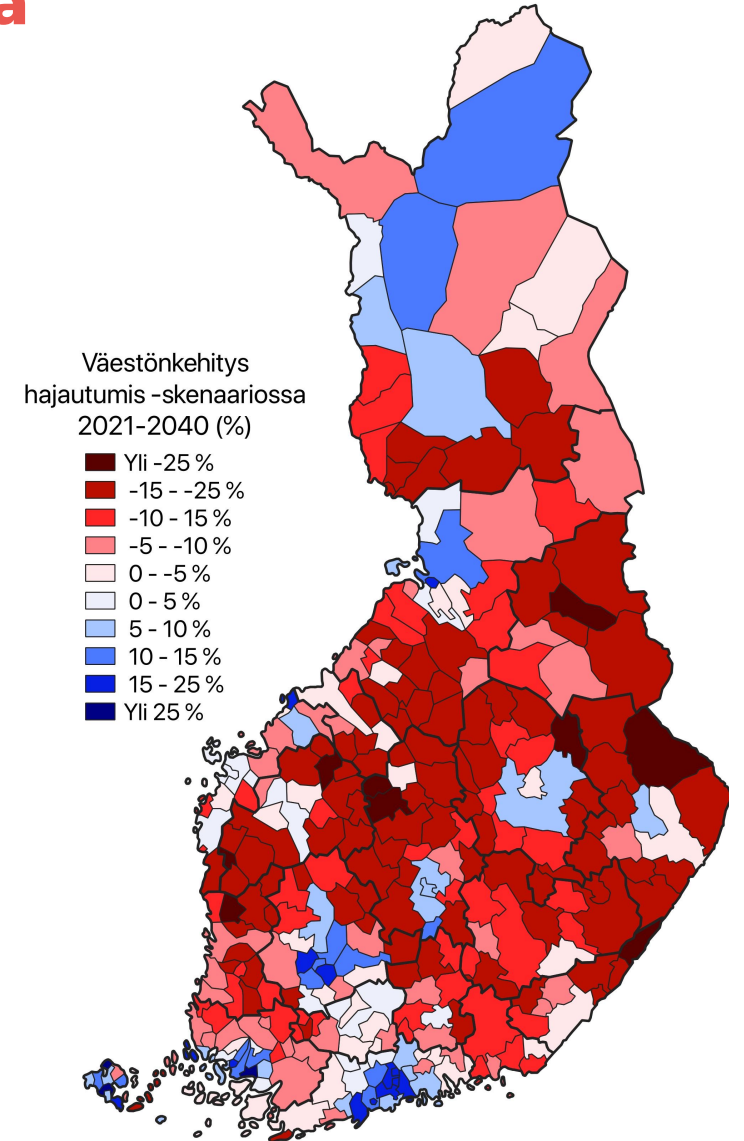
→ Suuret erot keskuskaupunkien ja kehyskuntien välillä

→ Voimistuva riski segregatiokehitykseen etenkin pääkaupunkiseudulla

→ Kasvavat erot maaseutukuntien välillä.

→ Työvoiman kehitys yhä haasteena suurimmassa osassa maata

→ Väestön ikääntyminen.



Väestönmuutos 2021–2040
hajautumisen skenaariossa

Skenaario 4. Kansainvälistyvä Suomi

”Miten maahanmuuton kasvu vaikuttaisi Suomen väestönkehitykseen?”

- » Skenaario mallintaa, miten Suomen väestönkehitys muuttuisi, jos ulkomailta saadut muuttovoitot kasvaisivat Ruotsin nykytasolle* vuoteen 2040 mennessä. Ulkomailta saatu muuttovoitto kasvaa lineaarisesti n. 15 000 henkilöstä vuodessa noin 35 000 henkilöön. Alueellisesti hieman eriävät olettamat.
- » Muut olettamat täysin vastaavat kuin perusurassa.
- » Uusi skenaario vuoden 2022 ennusteessa. Eroa luonteeltaan muista skenaarioista.
- » Skenaario on osin tavoitteellinen, eikä täysin vastaa muita trendiennusteita.



*vuosien 2010–2021 tasolle suhteessa väkilukuun, ilman vuotta 2016.

Skenaario 4. Kansainvälistyvä Suomi

Kansainvälistyvän Suomen skenaariossa maahanmuutto Suomeen lisääntyy ennustejakson aikana, minkä seurauksena väestönkehitys vahvistuu kaikissa kunnissa. Vaikutus on suurin alueille, joihin kohdistuu jo ennestään merkittävästi maahanmuuttoa.

72 kunnassa väkiluku kasvaisi vuosien 2021–2040 aikana. 30 % kunnista menettää yli 15 prosenttia väestöstään.

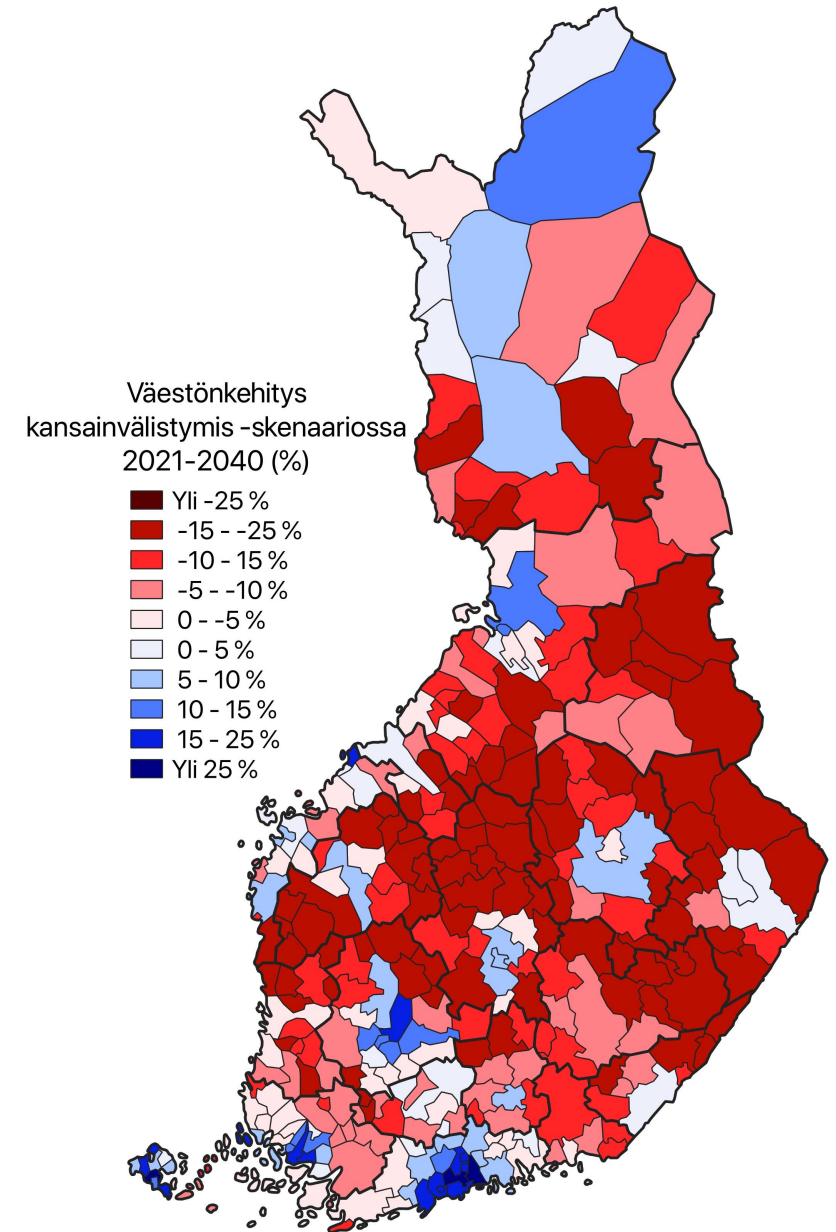
→ Väestönkehitys vahvistuisi etenkin suurilla kaupunkiseuduilla. Olettamien mukaisesti kasvu nojaa erityisesti maahanmuuttoon. Kasvua tapahtuu muilla skenaarioita laajemmalla alueella.

→ Useimmissa maakuntakeskuksissa väestönkehitys vahvistuu merkittävästi. Pienempien kaupunkien asema vaihtelee

→ Maaseutukunnissa vaikutukset vaihtelevat huomattavasti.

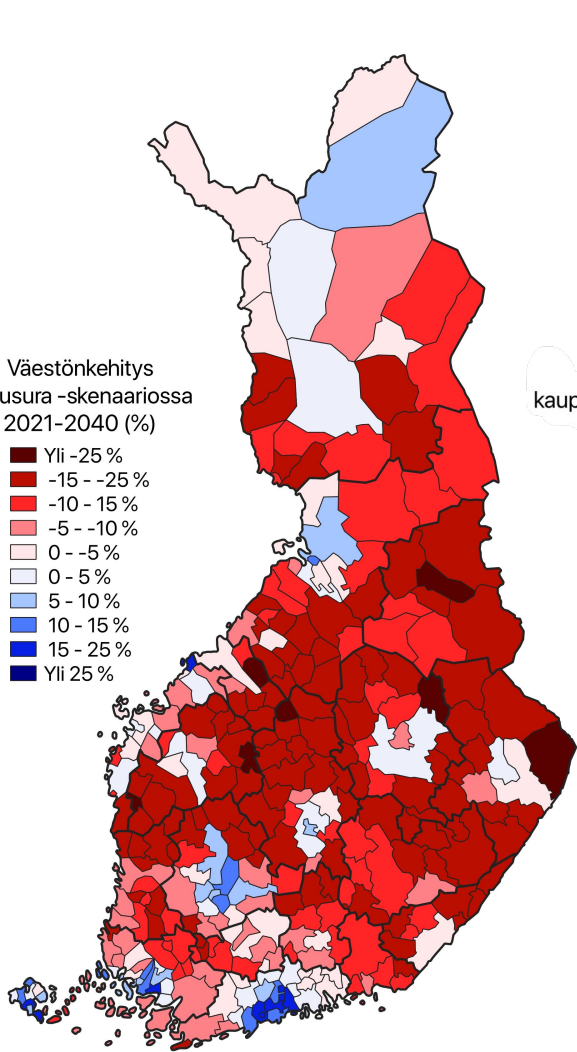
Keskeisiä tulevaan kehitykseen liittyviä haasteita:

- Miten lisätä työperäistä maahanmuuttoa
- Kysymykset segregaaation voimistumisesta
- Maahanmuuttajien keskittyminen maan sisällä
- Yhä laajat alueelliset erot kehityksessä.

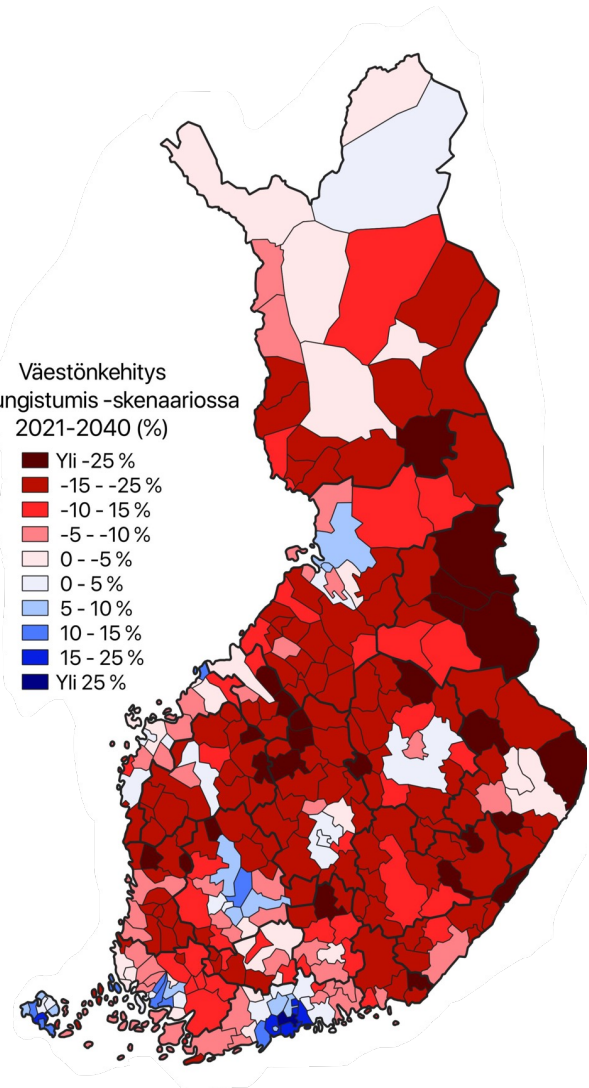


Väestönmuutos 2021–2040
kansainvälistyvän Suomen skenaariossa

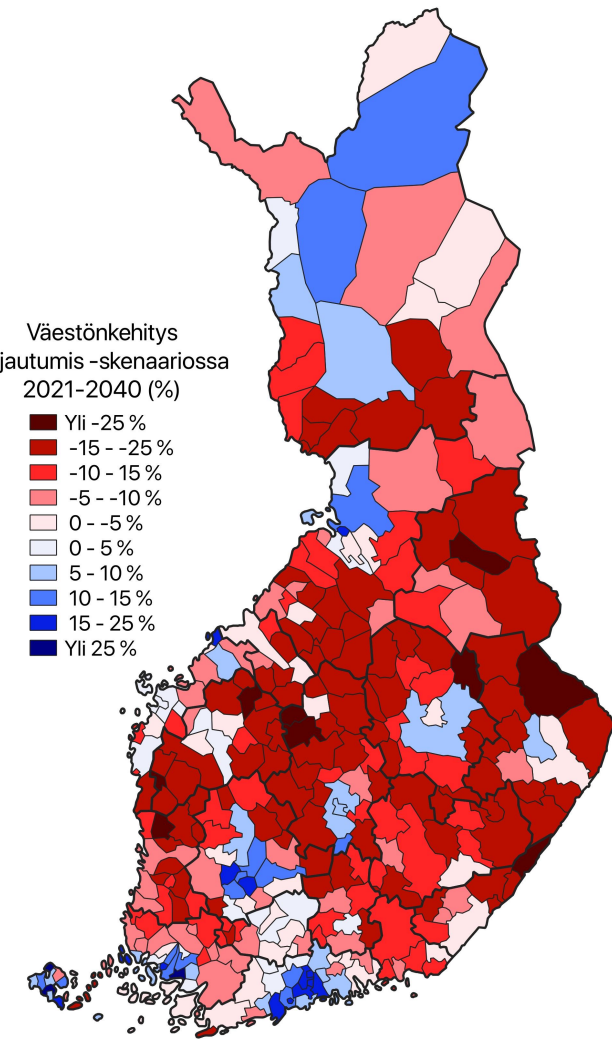
Skenaariot rinnakkain



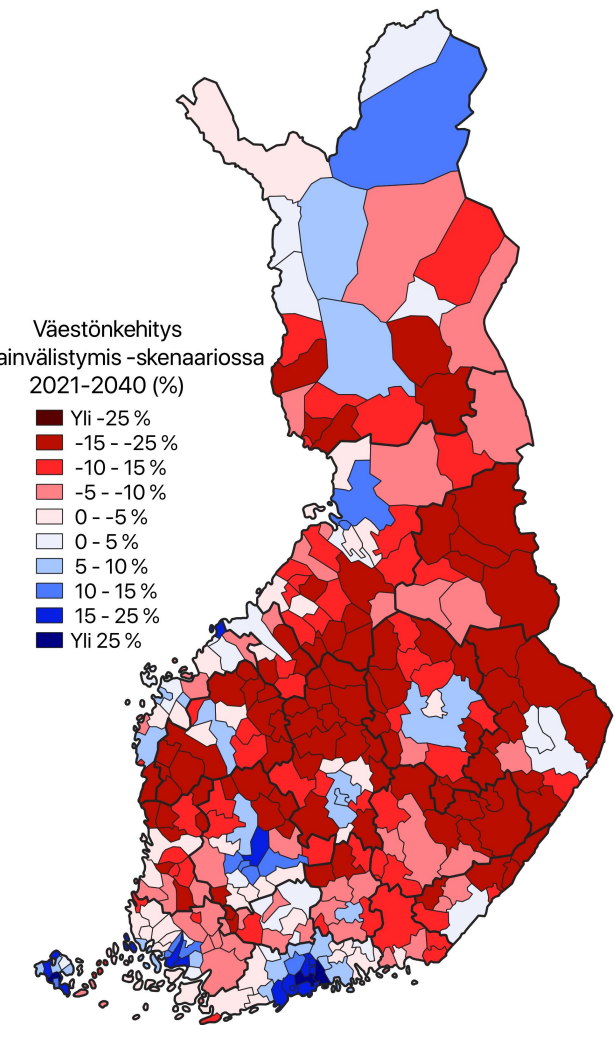
Perusura



Kaupungistuminen

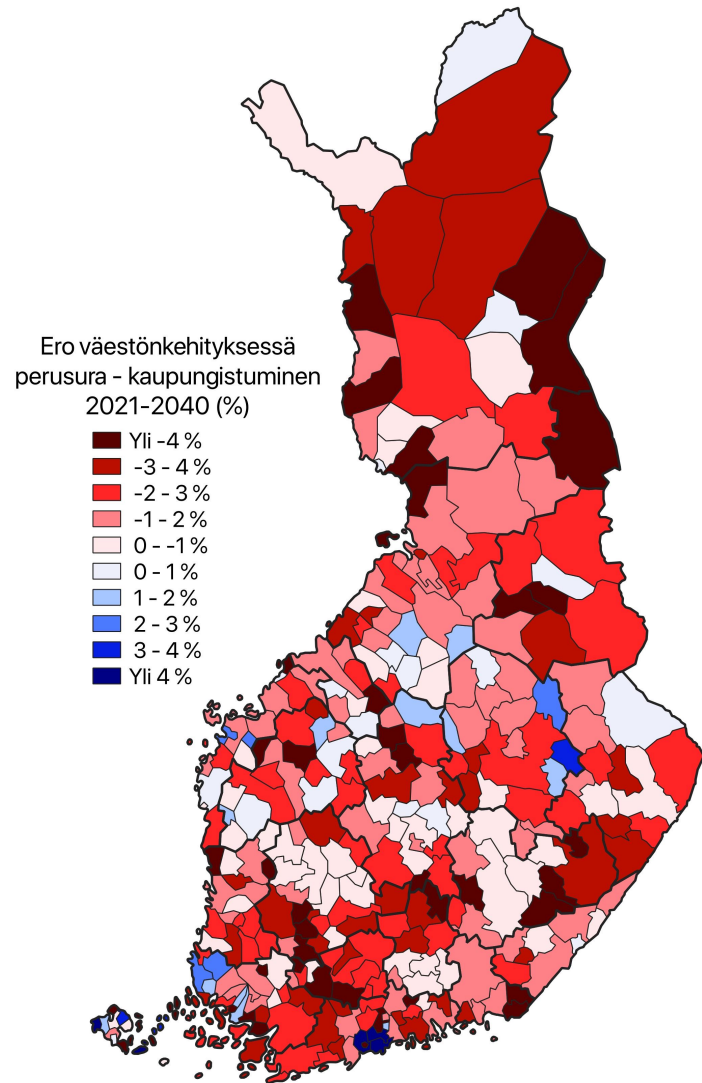


Hajautuminen

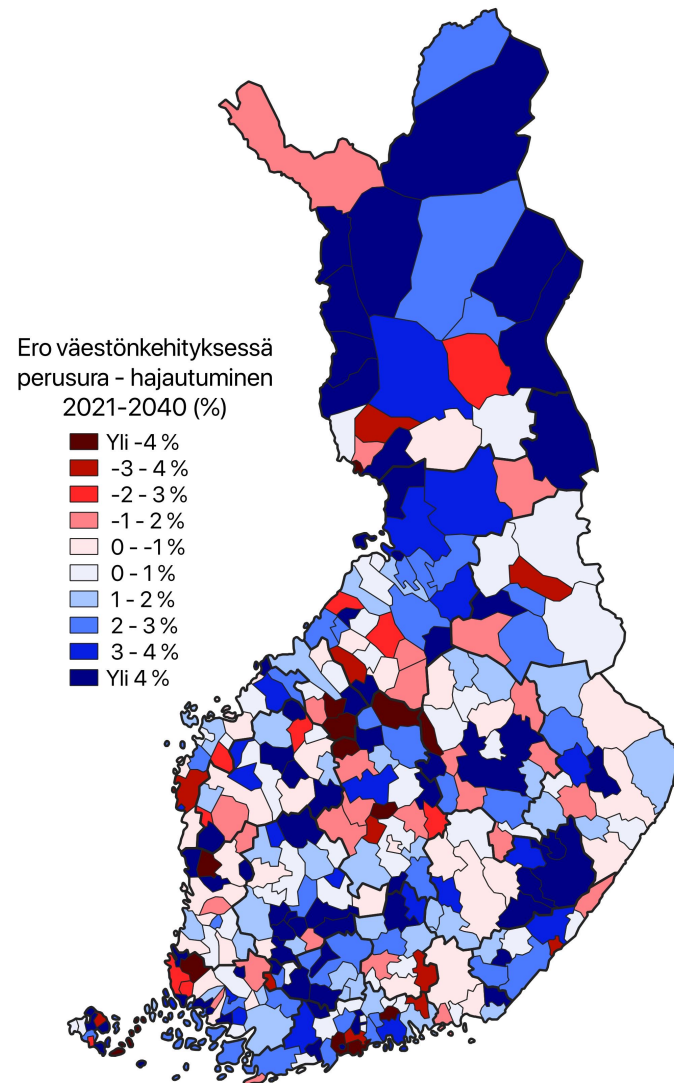


Kansainvälistyvä Suomi

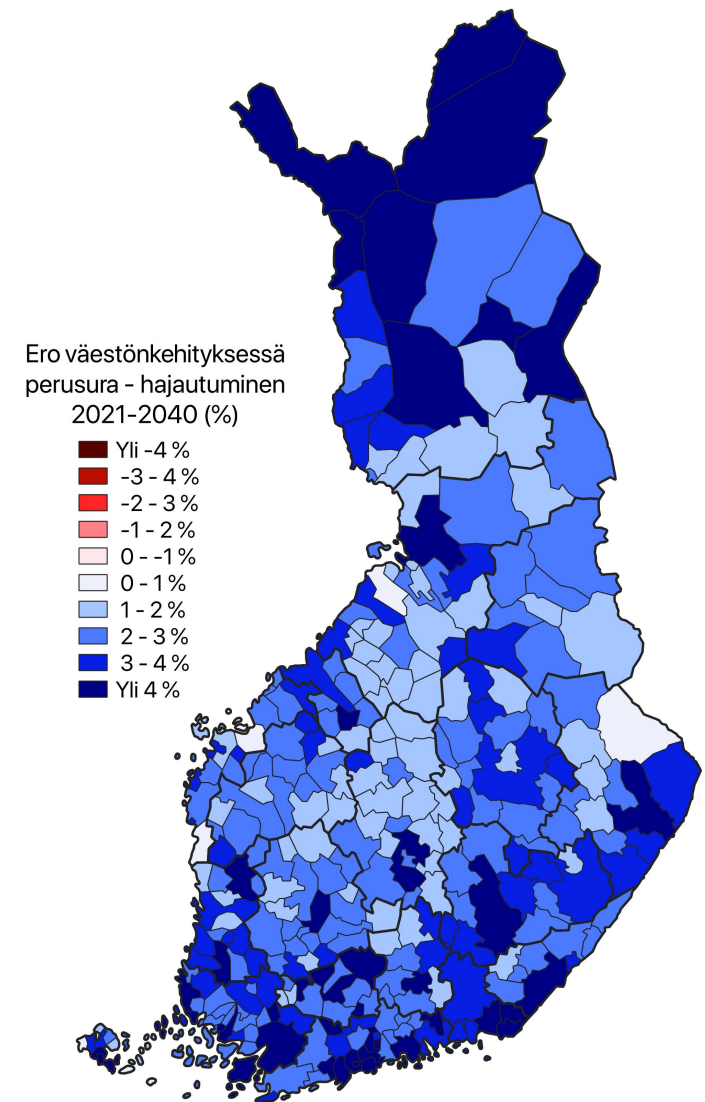
Ero väestönkehityksessä skenaarioiden välillä



Ero perusura-kaupungistuminen



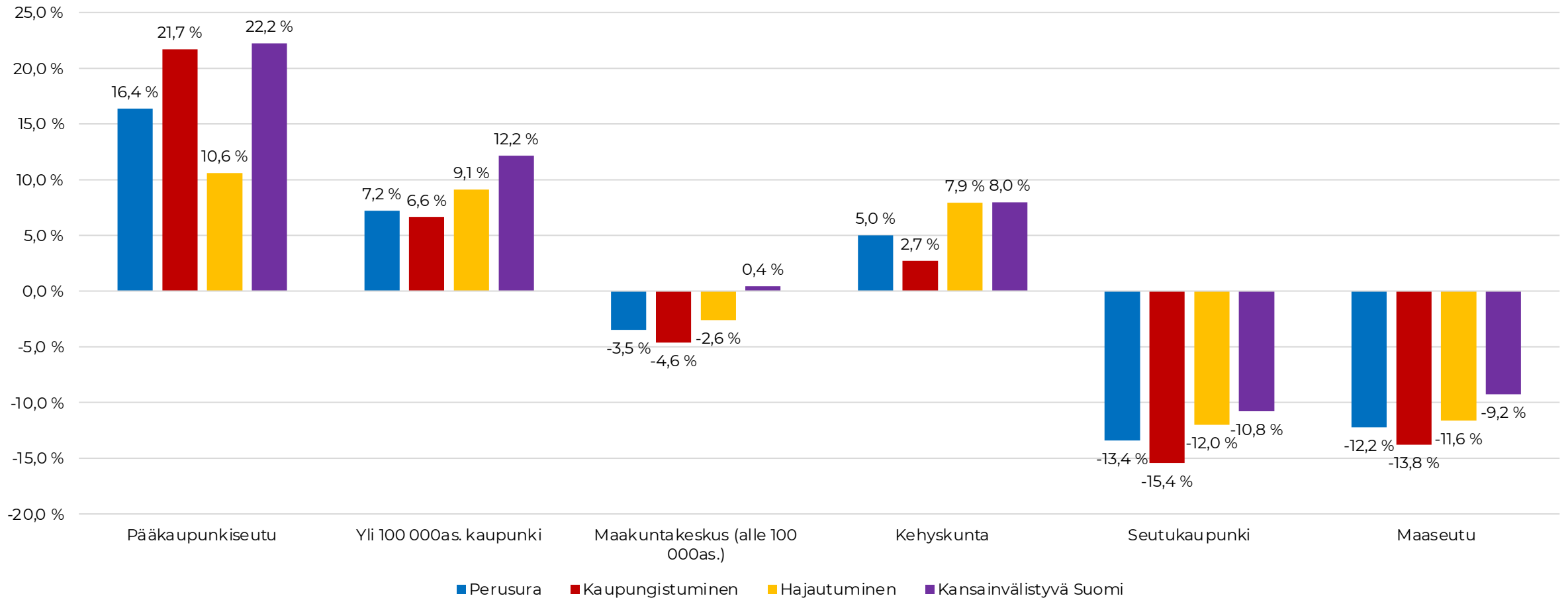
Ero perusura-hajautuminen



Ero perusura-kansainvälistyminen

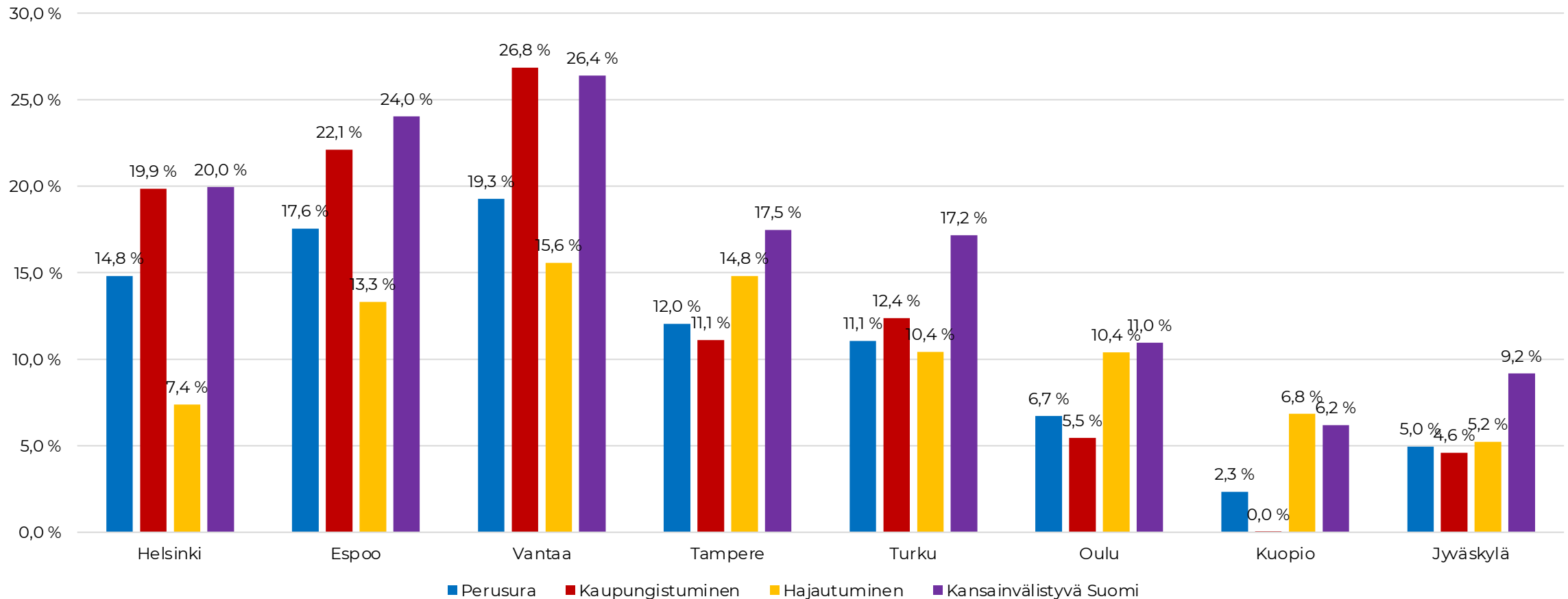
Tiivistetty kuva väestönkehityksestä

Väestönkehitys 2021–2040 alueittain ja skenaarioittain



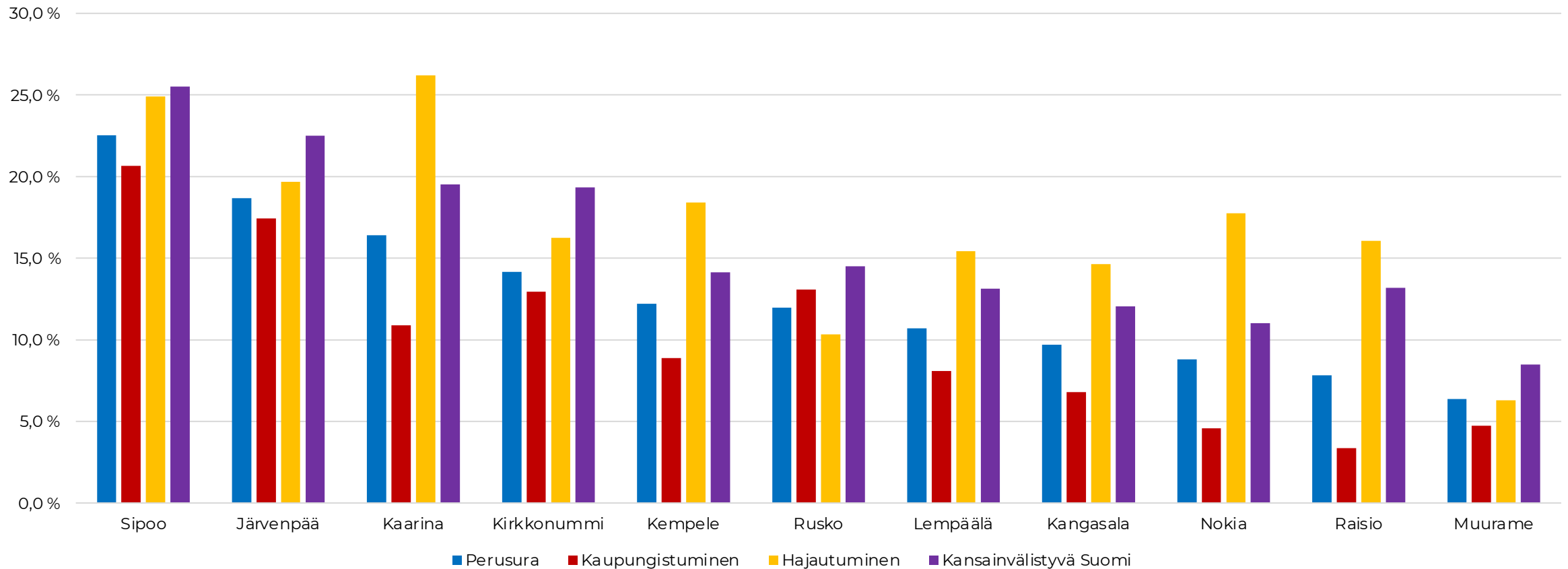
Suurten kaupunkien ennakoitu kehitys

Väestönkehitys 2021–2040 alueittain ja skenaarioittain



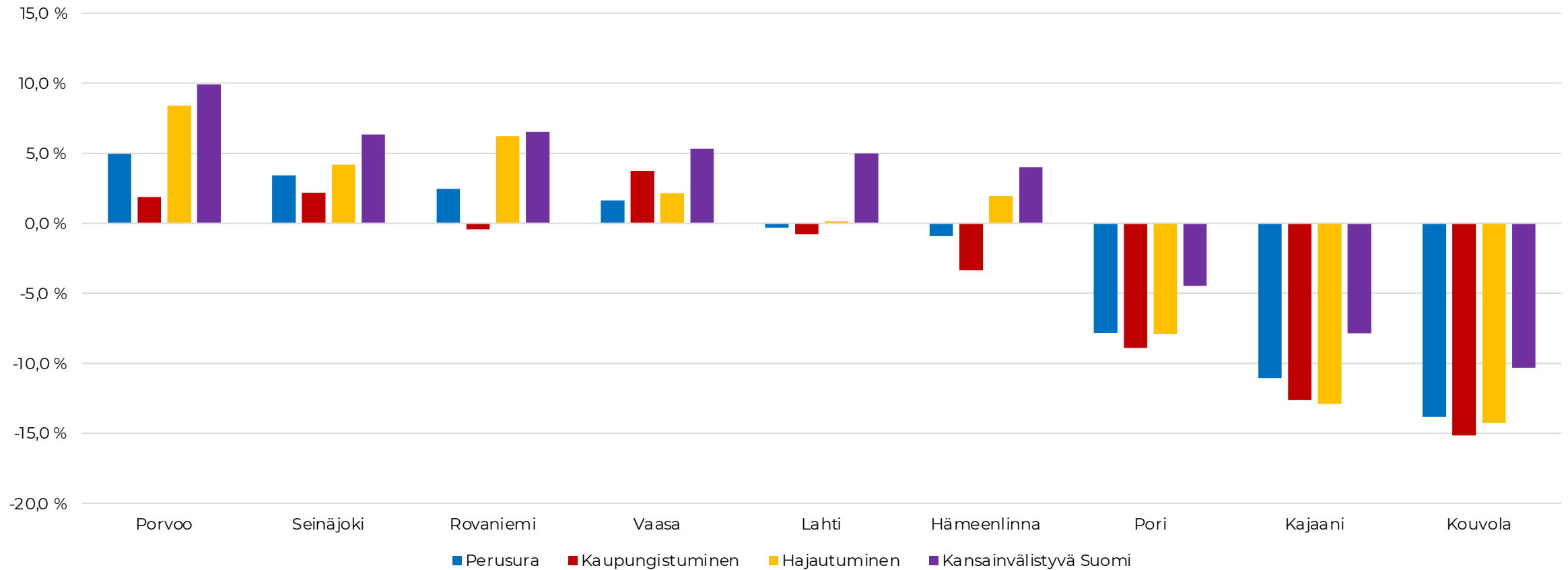
Muutamien kehyskuntien ennakoitu kehitys

Väestönkehitys 2021–2040 alueittain ja skenaarioittain



Muutamien maakuntakeskusten ennakoitu kehitys

Väestönkehitys 2021–2040 alueittain ja skenaarioittain

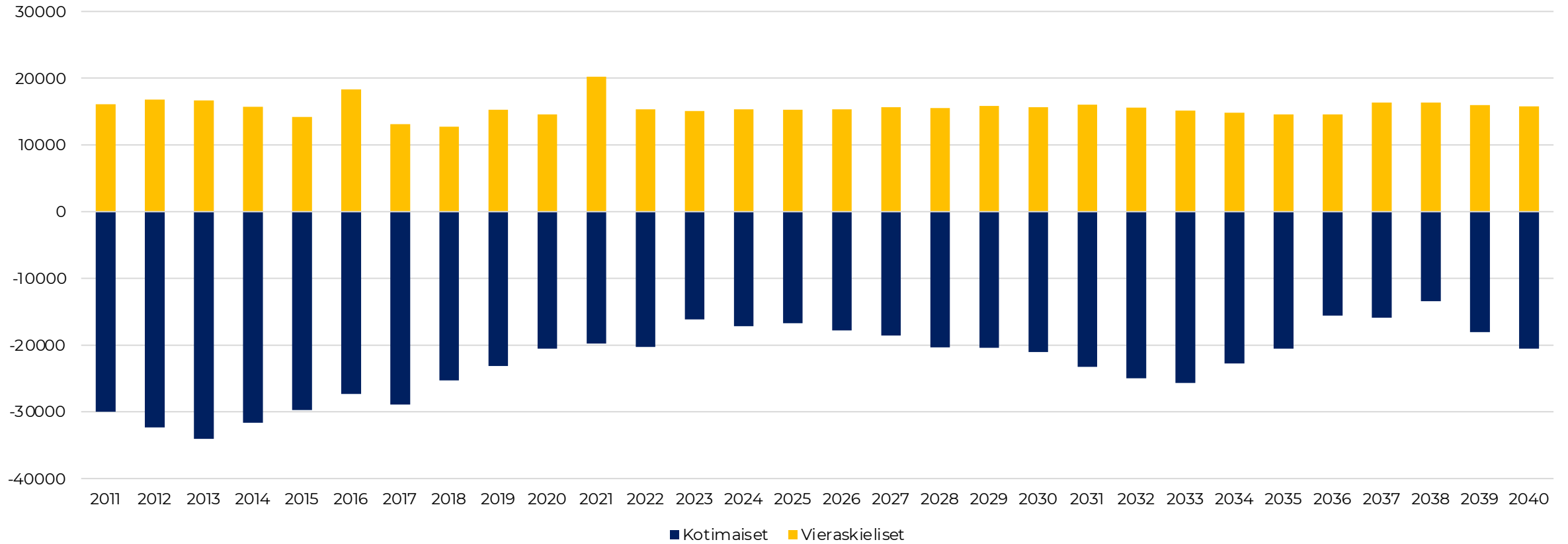


4. Näkökulmia maahanmuuton ja työikäisen väestön kehityksestä

Miten työperäisen maahanmuuton kasvu voisi realistisesti vaikuttaa työvoiman kehitykseen?

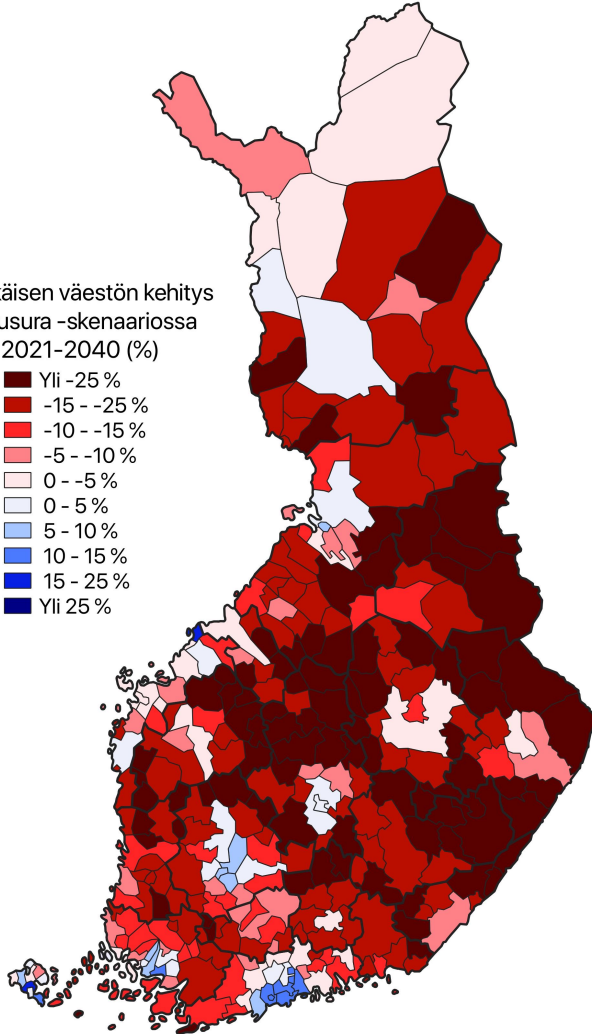
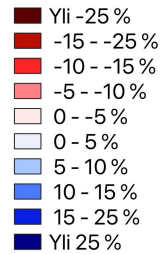
Työikäistä väestöä kasvattaa vain maahanmuutto

15–64-vuotiaan väestön kehitys



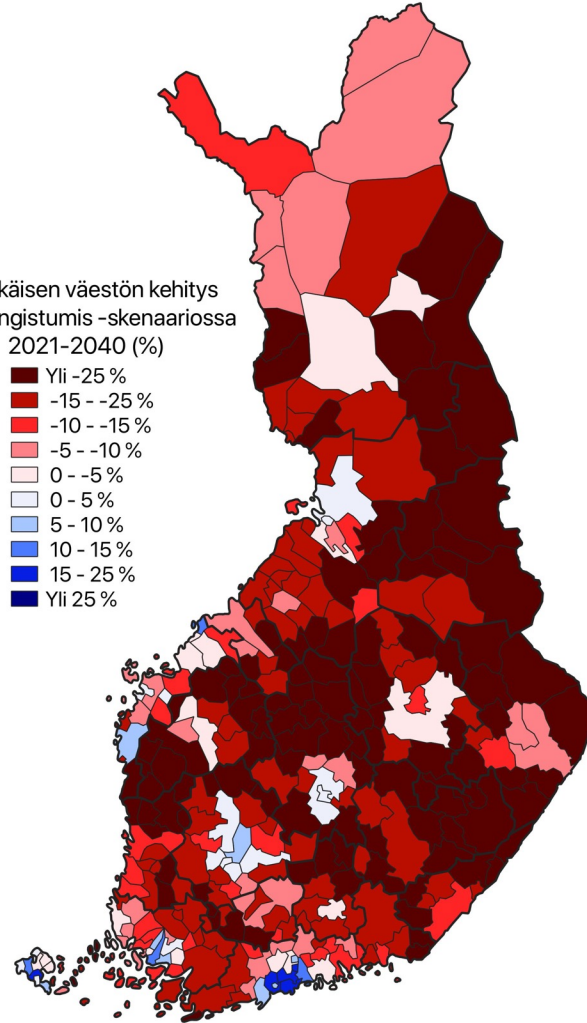
Työkäisen väestön kehitys

Työkäisen väestön kehitys
perusura -skenaariossa
2021-2040 (%)



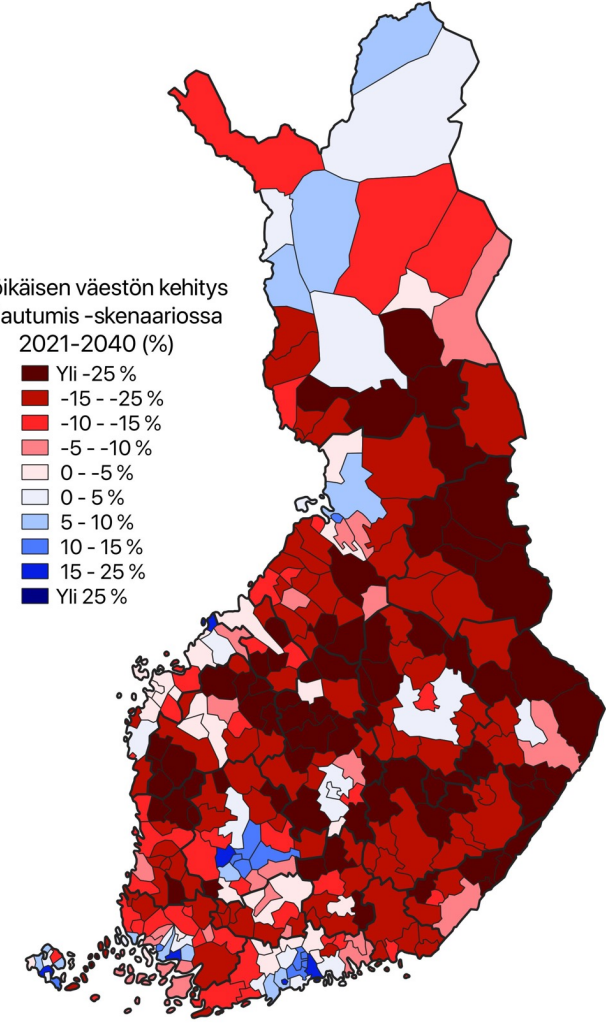
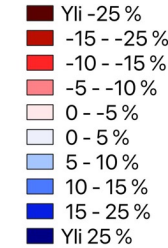
Perusura-skenaario

Työkäisen väestön kehitys
kaupungistumis -skenaariossa
2021-2040 (%)



Kaupungistumisen skenaario

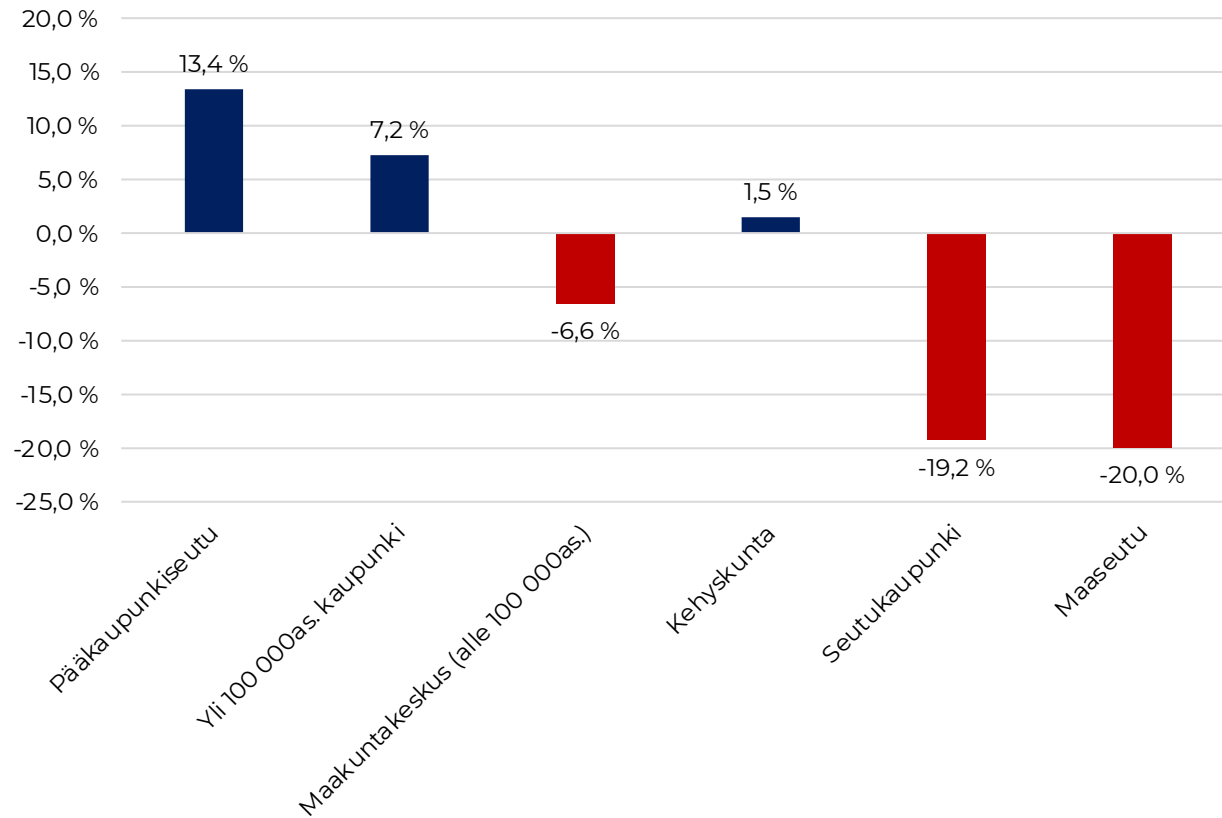
Työkäisen väestön kehitys
hajautumis -skenaariossa
2021-2040 (%)



Hajautumisen skenaario

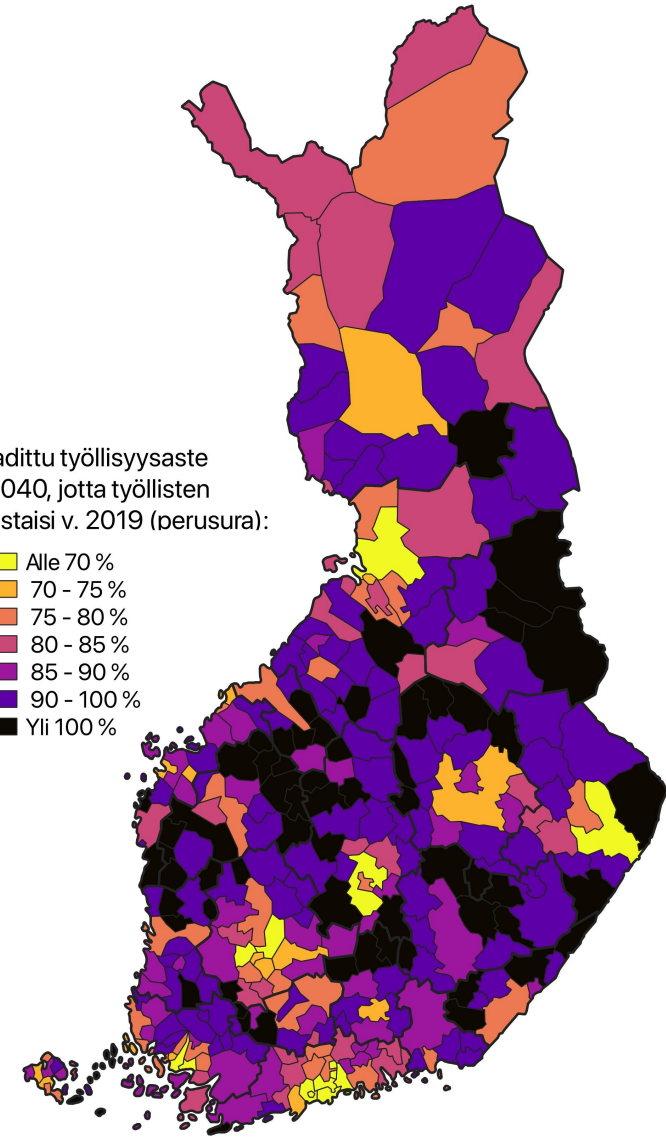
Työllisen väestön laskennallinen kehitys*

Muutos työllisten määrässä* 2019–2040, perusuraskenaariossa



Vaadittu työllisyysaste v. 2040, jotta työllisten määrä vastaisi v. 2019 (perusura):

- Alle 70 %
- 70 - 75 %
- 75 - 80 %
- 80 - 85 %
- 85 - 90 %
- 90 - 100 %
- Yli 100 %



Mikä työllisyysasteen tulisi olla vuonna 2040 (perusura), jotta kunnassa olisi yhtä paljon työllisiä kuin vuonna 2019?

*Jos työllisyysasteet säilyvät vakiona ikäryhmittäin

Maahanmuuton kasvun vaikutus

Maahanmuuton tason kasvu Ruotsin 2010-luvun tasolle vuoteen 2040 mennessä

- Lisäisi työikäisen väestön määrää +167 700 henkilöllä perusuraan verrattuna. Supistuvan työikäisen väestön sijaan Suomen työikäinen väestö kasvaisi 92 700 henkilöllä.
- Lisäisi työllisen väestön määrää +119 400 henkilöllä perusuraan verrattuna, olettaen ikäryhmittäiset työllisyysasteet vakioiksi.

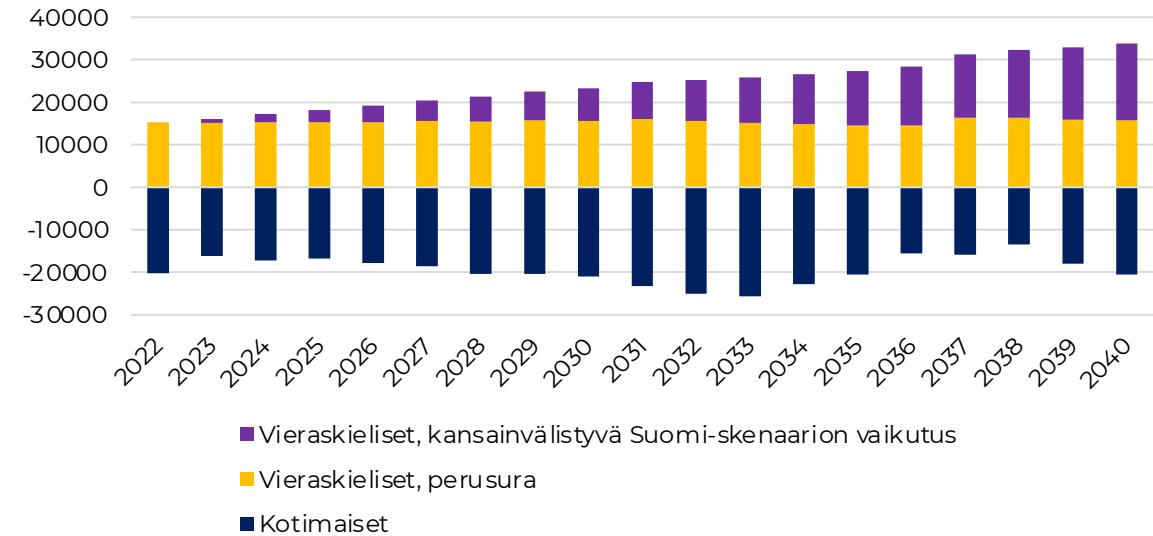
Lisääntyvän maahanmuuton vaikutus vastaisi työllisyysasteen kasvua 3,6 prosenttiyksiköllä.

→ Tämän toteutumiseksi (uusien) maahanmuuttajien työllisyysasteiden täytyisi nousta koko väestön keskitasolle.

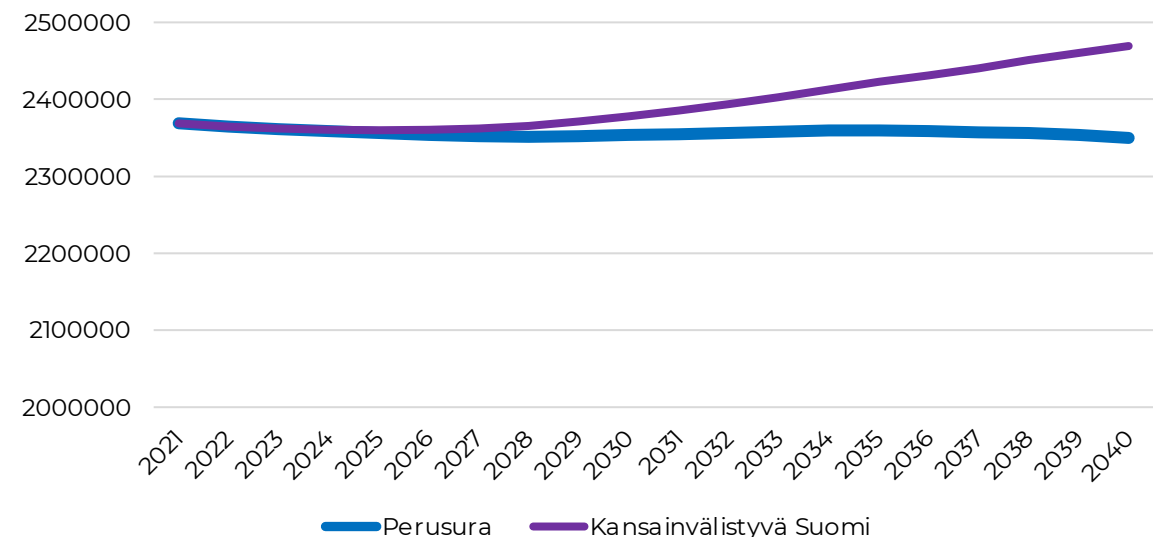
On huomionarvoista, että kansainvälistyvän Suomen skenaariossa Suomi saavuttaisi Ruotsin (2010-luvun) tason maahanmuutossa vasta vuonna 2040.

*Olettaen työllisyysasteen pysyvän ikäryhmittäin vakiona

Työikäisen väestön kehitys

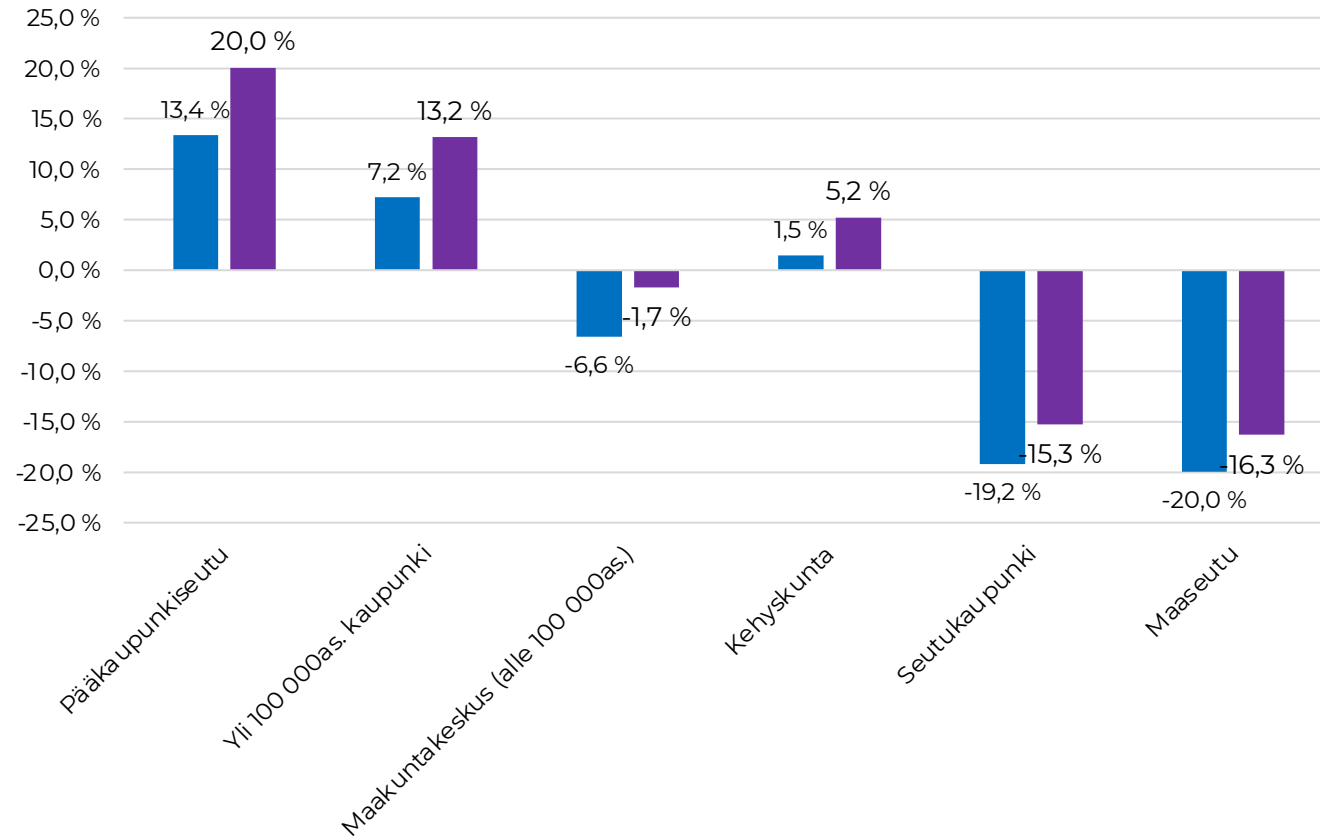


Työllisten kehitys 2021–2040*



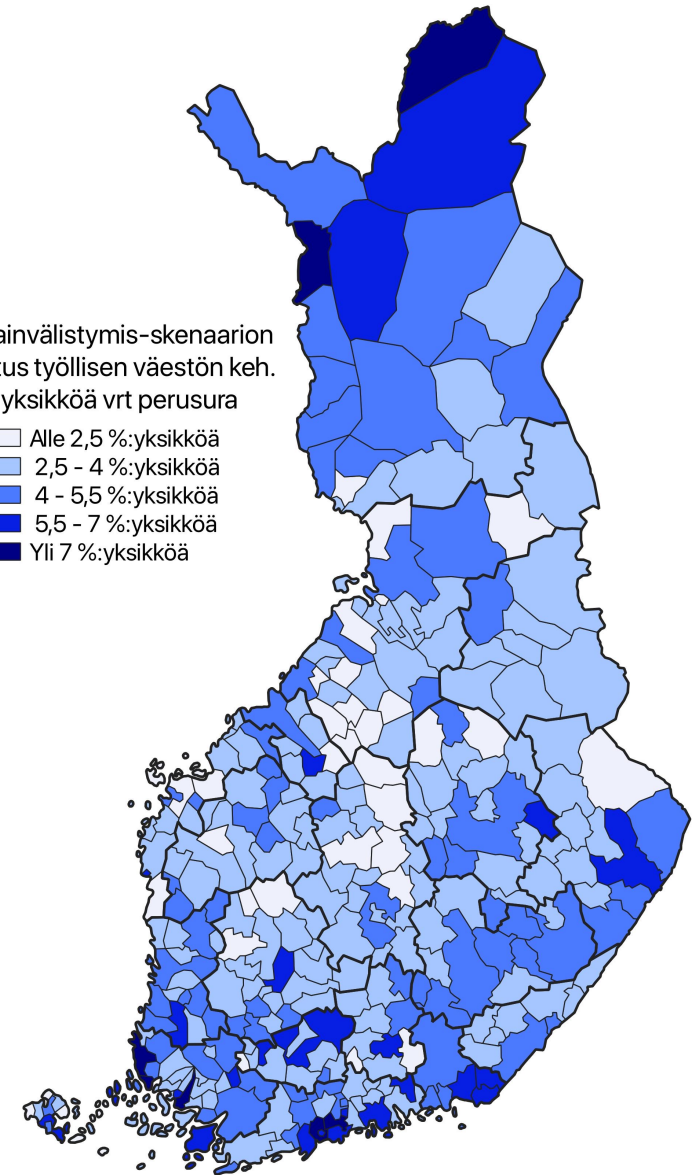
Työllisen väestön laskennallinen kehitys*

Muutos työllisten määrässä* 2019–2040,
Perusura vrt. kansainvälistyvä Suomi



Kansainvälistymis-skenaarion
vaikutus työllisen väestön keh.
%:yksikköä vrt perusura

- Alle 2,5 %:yksikköä
- 2,5 - 4 %:yksikköä
- 4 - 5,5 %:yksikköä
- 5,5 - 7 %:yksikköä
- Yli 7 %:yksikköä



Kansainvälistymisen skenaarion vaikutus
vrt. perusura (ero) 2021–2040, %:yksikköä

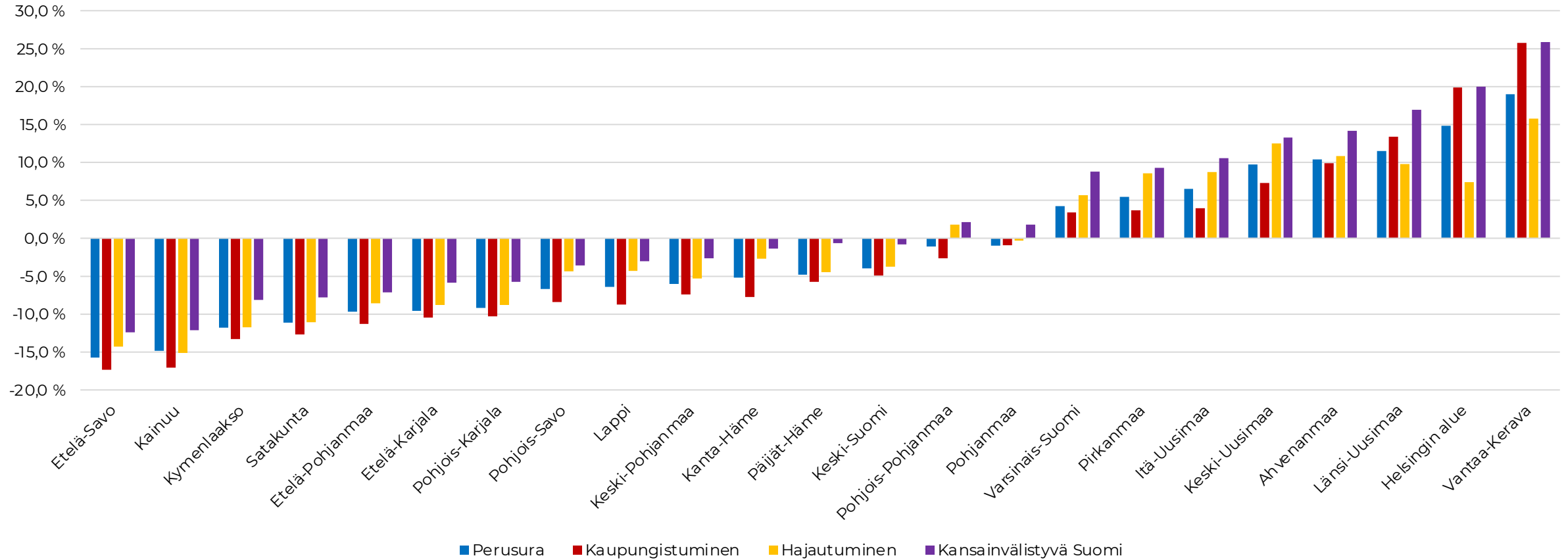
*Jos työllisyysasteet säilyvät vakiona ikäryhmittäin

5. Näkökulmia hyvinvointialueiden kehityksestä

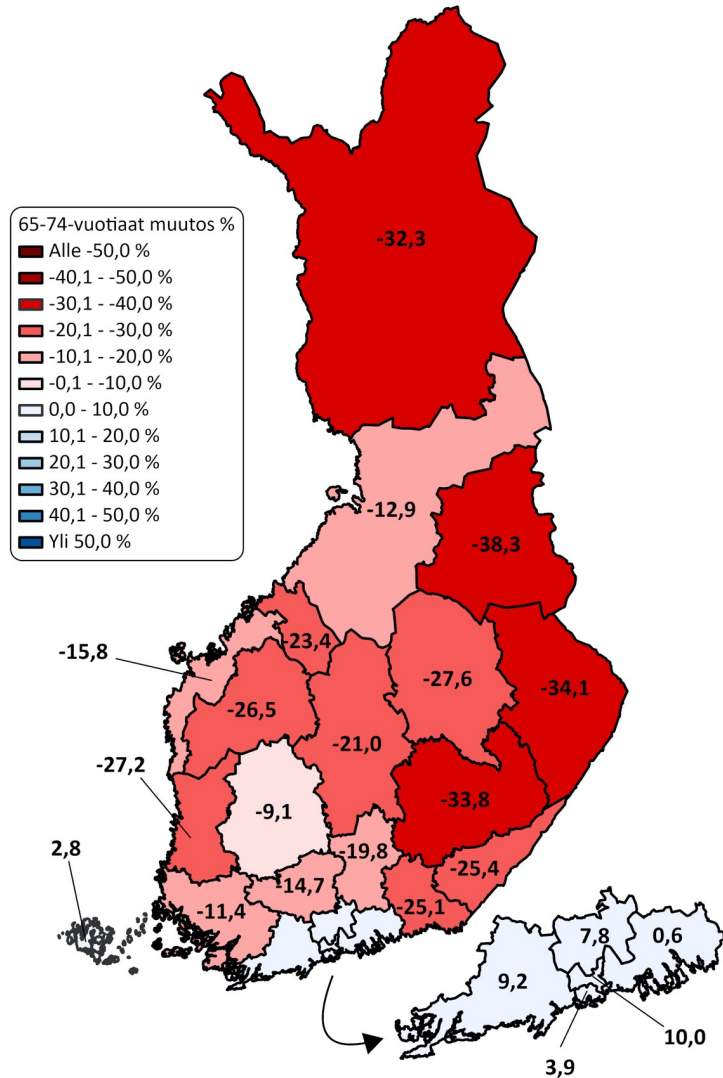
**Mitä ennustettu väestönkehitys tarkoittaa hyvinvointialueiden
näkökulmasta?**

Väestönkehitys hyvinvointialueilla

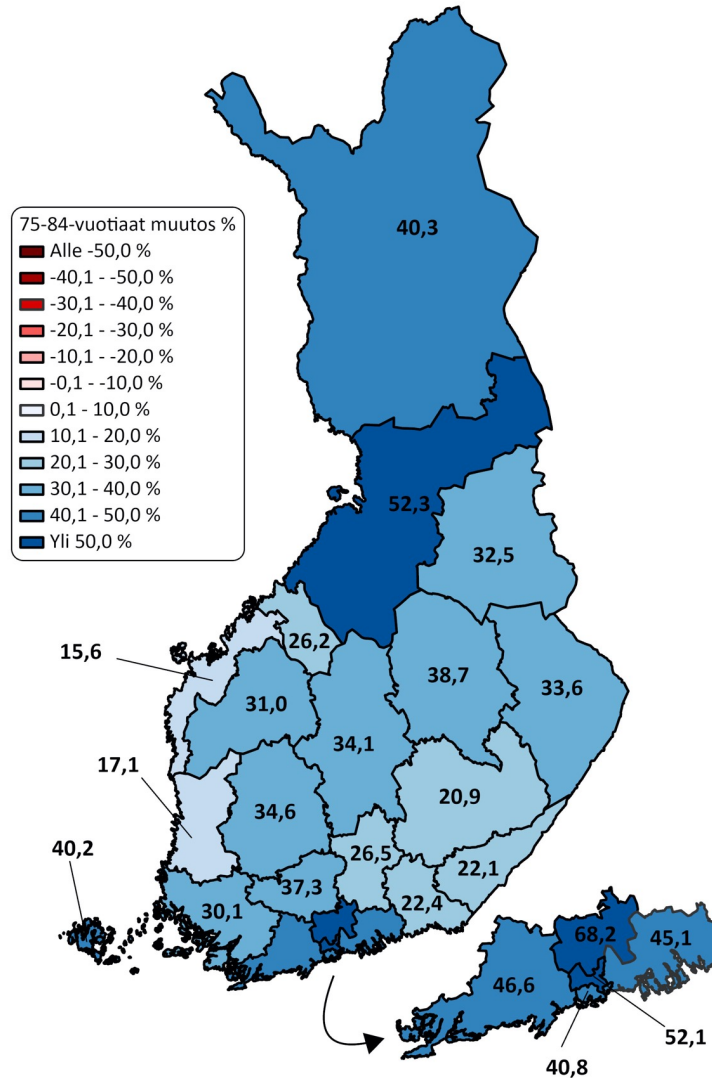
Väestönkehitys hyvinvointialueittain



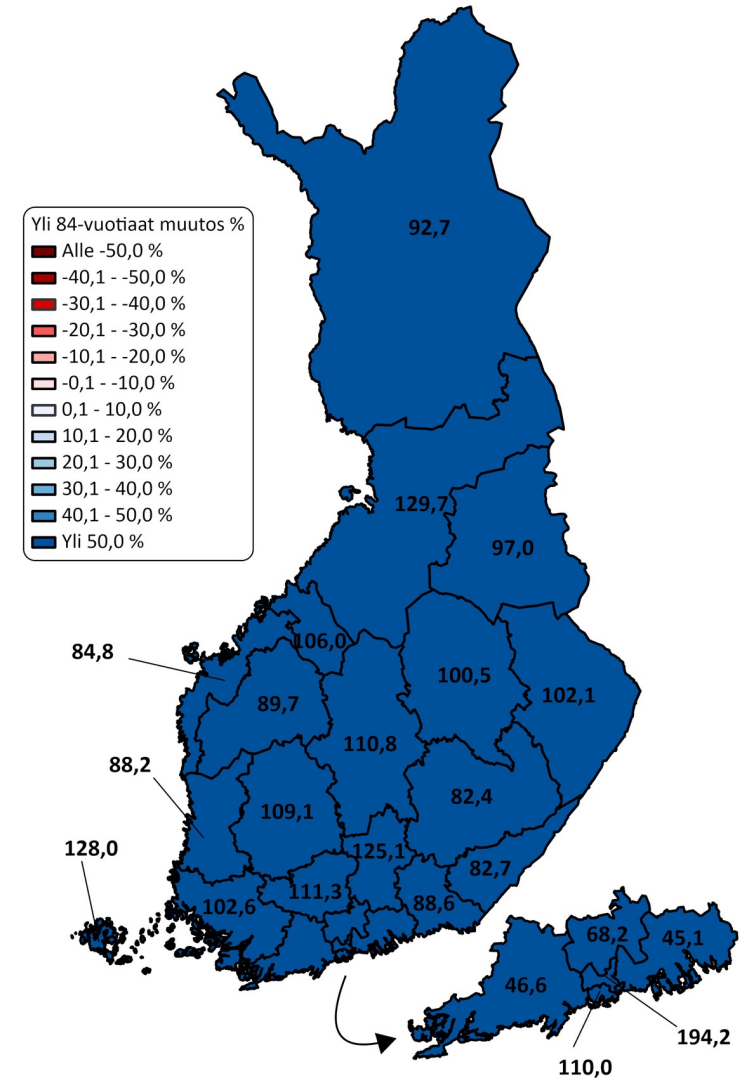
Väestön ikääntyminen hyvinvointialueilla



65-74-vuotiaat, muutos 2021-2040



75-84-vuotiaat, muutos 2021-2040



Yli 85-vuotiaat, muutos 2021-2040

Millä resursseilla hyvinvointialueilla toimitaan tulevaisuudessa?

	TYÖIKÄINEN VÄESTÖ		TYÖLLINEN VÄESTÖ*		VANHUSHUOLTOSUHDE		TYÖLLISYYSASTE, JOLLOIN TYÖLLINEN VÄESTÖ EI SUPISTU	
	PERUSURA	KANSAINVÄLISTYV	PERUSURA	KANSAINVÄLISTYV	PERUSURA	KANSAINVÄLISTYV	PERUSURA	KANSAINVÄLISTYV
	-SKENAARIO	Ä SUOMI	-SKENAARIO	Ä SUOMI	-SKENAARIO	Ä SUOMI	-SKENAARIO	Ä SUOMI
Ahvenanmaa	789	1624	609	1277	48,8	47,1	78,2 %	74,9 %
Etelä-Karjala	-10952	-7384	-6219	-3859	59,6	56,8	80,6 %	76,2 %
Etelä-Pohjanmaa	-15575	-11926	-9893	-7186	58,0	56,1	87,1 %	83,8 %
Etelä-Savo	-16317	-13055	-10051	-7850	74,8	71,2	91,8 %	86,8 %
Helsingin alue	51257	77182	34691	53495	30,0	28,8	66,3 %	63,0 %
Itä-Uusimaa	243	3107	745	2918	48,7	46,9	75,6 %	72,2 %
Kainuu	-8405	-6932	-4950	-3943	66,9	64,3	88,5 %	84,6 %
Kanta-Häme	-12135	-7402	-7514	-4163	59,9	57,2	83,3 %	79,1 %
Keski-Pohjanmaa	-3355	-1602	-2226	-974	50,7	48,6	82,3 %	78,4 %
Keski-Suomi	-12589	-6048	-5735	-1343	48,6	46,8	73,7 %	70,6 %
Keski-Uusimaa	1898	6990	2717	6644	44,9	43,5	74,9 %	72,1 %
Kymenlaakso	-16545	-12222	-10003	-7108	64,5	61,5	84,5 %	80,0 %
Lappi	-9691	-5070	-5219	-1979	52,6	50,3	79,0 %	75,3 %
Länsi-Uusimaa	18722	37624	15338	29281	37,1	35,4	69,8 %	65,9 %
Pirkanmaa	8140	23301	8763	19301	42,0	40,4	68,4 %	65,4 %
Pohjanmaa	-3100	531	-1831	843	44,6	43,2	79,1 %	76,3 %
Pohjois-Karjala	-13088	-8927	-6357	-3636	57,0	54,7	76,5 %	72,8 %
Pohjois-Pohjanmaa	-14268	-4217	-5612	1307	44,6	43,0	72,6 %	69,7 %
Pohjois-Savo	-17101	-11201	-9466	-5360	54,9	52,7	79,4 %	75,9 %
Päijät-Häme	-12238	-6151	-7231	-3139	59,8	57,0	78,2 %	74,0 %
Satakunta	-18952	-13655	-11896	-8088	58,9	56,4	85,3 %	81,1 %
Vantaa-Kerava	26322	40123	19589	29805	30,4	28,8	65,0 %	61,0 %
Varsinais-Suomi	1917	18061	2701	14129	45,4	43,4	71,5 %	67,8 %

*Olettaen vuoden 2019 ikäryhmittäisen työllisyysasteen pysyvän vakiona

6. Johtopäätöksiä ja pohdintoja

Nostoja vuoden 2022 väestöennusteesta – Isot linjat

- » **Skenaarioiden väliset erot ovat kasvaneet aluetasolla.** Vuosien 2020–2021/2022 aikana väestönkehitys on poikennut merkittävästi aiemmasta ja väestönkehitys on ollut aiempaa tasaisempaa. Jos vastaava kehitys jatkuu tulevaisuudessa, myös tuleva väestönkehitys tasaantuu hieman.
- » **Väestönkehitys on yhä erittäin eriytynyttä perusura- ja kaupungistuminen-skenaarioissa.** Väestö kasvaa etenkin suurimmilla kaupunkiseuduilla ja vähenee voimakkaasti muussa maassa. Eriytyvä kehitys on voimakasta myös kasvavien maakuntien sisällä.
- » **Suomen alueellinen väestönkehitys tasaantuu merkittävästi, jos korona-ajan kehitys jatkuu.** Vaikka suurimmassa osassa maata väestö vähenisi yhä voimakkaasti, supistumisen voimakkuus maltillistuisi. Erityisesti pääkaupunkiseudun kasvu jäisi aiempaan verrattuna heikoksi ja perustuisi täysin vieraskieliseen väestöön.
- » **Korona-ajan kehityksestä erityisiä hyötyjiä olisivat kehyskunnat, keskisuuret kaupungit hyvällä sijainnilla sekä matkailu- ja mökkivetoiset maaseutukunnat.** Myös Tampere, Oulu ja Kuopio vahvistaisivat asemiaan. Tampereen seudusta muodostuisi selvästi pääkaupunkiseudulle kilpaileva keskus. Toisaalta myös korona-ajan kehitykseen nojaava hajautumisen skenaario eriyttäisi alueellista kehitystä, sillä osa pienemmistä kunnista ei juuri hyötyisi tästäkään kehityksestä.

Nostoja vuoden 2022 väestöennusteesta – Maahanmuutto ja työlliset

- » **Jos Suomen muuttovoitot ulkomailta kasvaisivat vuoteen 2040 mennessä Ruotsin tasolle*, koko maan väestö jatkaisi kasvuaan myös 2030-luvulla.** Lisääntyvä maahanmuutto ylläpitäisi suurten kaupunkiseutujen kasvua nykytasolla, kun taas suurten kaupunkien ulkopuolella lisääntyvä maahanmuutto loiventaisi supistumista.
- » **Nykyisellä maahanmuuton tasolla työikäinen väestö vähenee maltillisesti vuosien 2021–2040 aikana.** Maltillinen väheneminen nojaa maahanmuuttoon – ilman maahanmuuttoa työikäinen väestö lähes romahtaisi. Aluetasolla työikäisen väestön kehitys on huomattavasti haastavampaa: työikäinen väestö kasvaa suurimmissa kaupungeissa, mutta suuressa osassa maata ikäryhmä supistuu yli 20 prosentilla.
- » **Työllisten määrä vähenee työikäisen väestön vähenemisen seurauksena, ellei työllisyysaste kasva tai työikäisen väestön kehitys vahvistu.** Jälkimmäiseen vaikuttaa vain maahanmuutto seuraavan 15–20 vuoden aikana. Maahanmuuton tason nousu Ruotsin tasolle vuoteen 2040 mennessä riittäisi ylläpitämään reipasta kasvua työikäisten ja työllisten ryhmässä.
- » **Noin joka viidennessä kunnassa työllisyysasteen täytyisi nousta yli 100 prosentin, jotta työllisen väestön määrä säilyisi ennallaan, jos perusuran ennakoima kehitys toteutuisi.** Yli puolessa Suomen kuntia työllisyysasteen täytyisi nousta yli 90 prosenttiin. Käytännössä ainoa mahdollisuus näissä kunnissa on vahvistaa merkittävästi (työikäisen)väestön kehitystä.

Nostoja vuoden 2022 väestöennusteesta – Hyvinvointialueet

- » **Uudet hyvinvointialueet ovat demografiselta rakenteeltaan hyvin erilaiset.** Erot tulevat voimistumaan seuraavien vuosikymmenien aikana entisestään. Erot etenkin väestönkehityksessä ovat suuria: väestö kasvaa 8–9:llä hyvinvointialueella, kun taas osa hyvinvointialueista uhkaa menettää yli 15 prosenttia väestöstään. Hyvinvointialueet tarjoavat yksittäisiä kuntia ”suuremmat hartiat”, mutta ovatko yksittäisten hyvinvointialueiden hartiat tarpeeksi suuret?
- » **Väestö ikääntyy kaikilla hyvinvointialueilla voimakkaasti vuosien 2021–2040 aikana.** Voimakkainta ikääntyminen on kasvavissa maakunnissa, joissa tämänhetkinen ikärakenne on selvästi nuorinta. Ikääntymisen rakenne muuttuu: kasvu tapahtuu yli 75-vuotiaiden ja yli 85-vuotiaiden ikäryhmissä. Etenkin 2030-luvun voimakas kasvu yli 85-vuotiaiden ryhmässä heijastuu voimakkaasti palvelutarpeen kasvuna kaikilla hyvinvointialueilla.
- » **Palvelutarpeeseen vastaamisen haasteena on suurimmassa osassa hyvinvointialueita työikäisen väestön kehitys.** Suurimmassa osassa hyvinvointialueita työikäisen väestön määrä vähenee, paikoin hyvin voimakkaasti. Hyvinvointialueilla, joissa kasvua tapahtuu, kasvu ei ole läheskään vastaavaa kuin ikääntyvän väestön kasvu.
- » **Työllisyysasteen kasvu voi vastata osassa hyvinvointialueita työikäisen väestön supistumiseen, mutta ei kaikissa.** Osassa hyvinvointialueita työllisyysasteen täytyisi nousta yli 85 prosenttiin, jotta työllinen väestö säilyisi nykytasolla. Käytännössä osa hyvinvointialueista joutuu joko sopusuuntaan supistuvaan työvoimaan tai houkuttelemaan muuttajia merkittävästi nykyistä enemmän muusta maasta tai ulkomailta.

Lisätiedot



Rasmus Aro
asiantuntija
040 187 1027
rasmus.aro@mdi.fi



Janne Antikainen
kehitysjohtaja
040 764 1829
janne.antikainen@mdi.fi



mdi.fi



@MDIfriends



Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI



MDI